

Strategia
Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Średzkiego
Na lata 2014 – 2020

Spis treści

WSTĘP	3
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	4
1. STRUKTURA STRATEGII.....	4
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	6
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA.....	18
1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY POWIATU ...	18
2. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	19
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	19
4. SYTUACJA NA RYNKU PRACY	19
5. KULTURA.....	26
6. SPORT I REKREACJA	28
7. TURYSTYKA.....	28
8. EDUKACJA	29
9. OCHRONA ZDROWIA	31
10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	32
11. POMOC SPOŁECZNA.....	33
11.1 POMOC SPOŁECZNA W GMINACH.....	33
11.2 POMOC SPOŁECZNA W POWIECIE.....	37
12. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	49
13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO	56
14. SEKTOR POZARZADOWY	62
15. ANALIZA SWOT	66
16. PODSUMOWANIE DIAGNOZY	75
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	78
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	78
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI.....	93
3. PROGRAMY I PROJEKTY	94
IV. UWAGI KOŃCOWE	95

Wstęp

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które oparte na opracowaniu wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. Na poziomie zarządzania lokalnego (powiatowego), w zakresie polityki społecznej, podstawową rolę wśród tego typu planów pełni strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązywania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym a także doprowadzić do integracji społecznej.

Powiatowa strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem szczegółowym. Zawierając bowiem założenia polityki społecznej uwzględniające kompetencje samorządu powiatowego, bierze pod uwagę przesłanki wynikające z sytuacji panującej na szczeblu gminnym. Dlatego też dokument przygotowany dla Powiatu, sygnalizuje problemy społeczne występujące w gminach wchodzących w jego skład, wskazując rozwiązania o charakterze systemowym pozostające poza kompetencjami samorządu gminnego.

Poprzednia strategia rozwiązywania problemów społecznych została opracowana na lata 2007 – 2013. Brak aktualnych danych powoduje między innymi duże utrudnienia w aplikowaniu o środki unijne na realizację zadań zawartych w strategii, ponieważ niemożliwe jest na podstawie jej treści wykazanie, że przedsięwzięcia te są zgodne z polityką równości szans kobiet i mężczyzn, co jest wymogiem obligatoryjnym dla projektów społecznych współfinansowanych przez Unię.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, mieszkańcy Powiatu.

Dokument ma charakter wieloletni, został przygotowany na lata 2014 – 2020. Jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej oraz dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i regionalnym. Umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m. in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależna zarówno od posiadanych i pozyskanych środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Średzkiego składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno - programowych) tworzenia dokumentu.

Część diagnostyczno – analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące Powiatu oraz gmin wchodzących w jego skład a także diagnostykę sytuacji społeczno – gospodarczej w Powiecie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w Powiecie, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet skierowanych do reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy).

Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

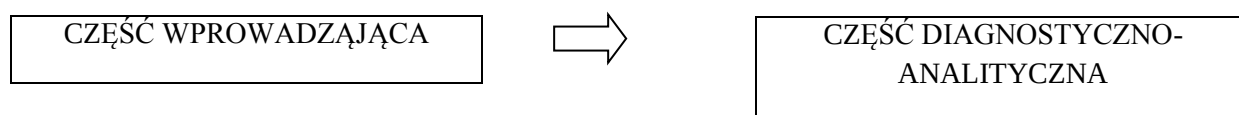
- infrastruktura techniczna,

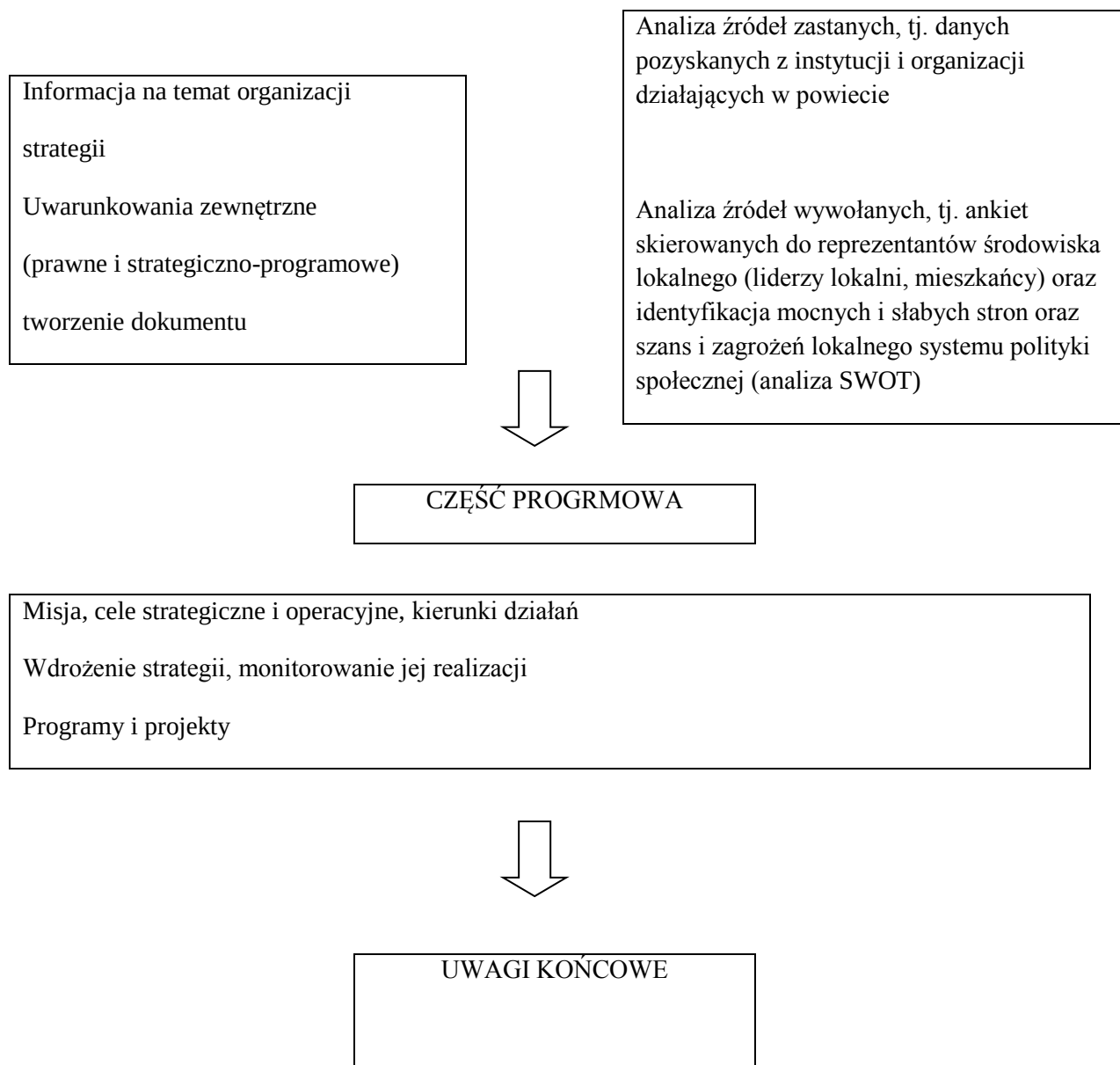
- komunikacja i transport,
- demografia,
- gospodarka,
- rynek pracy,
- zasoby i warunki mieszkaniowe,
- edukacja,
- kultura,
- sport i rekreacja,
- ochrona zdrowia,
- bezpieczeństwo publiczne,
- pomoc społeczna,
- sytuacja osób niepełnosprawnych,
- działalność organizacji pozarządowych.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej Powiatu na najbliższe 6 lat. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współpracujące w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań oraz jest zaprezentowana informacja na temat sposobu wdrożenia strategii oraz prowadzenia monitoringu jej realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych. Część programowa zawiera także omówienie projektów zaproponowanych przez przedstawicieli instytucji Powiatu i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Średzkiego.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

1.1. PODSTAWY PRAWNE

Powiatowa strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak i inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zmianami), który w ramach zadań własnych powiatu przewiduje

„opracowanie i realizację powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.”

Na treść i realizację powiatowej strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 80 poz. 526 ze zmianami),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721 z zm.)
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z dnia 13 czerwca 2013 r. poz. 674 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr 43 poz. 225 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z dnia 3 grudnia 2012 r. poz. 1356 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180 poz. 1493 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomani (Dz. U. z 2011r. Nr 78 poz. 428 ze zm.)
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139 poz. 992 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z dnia 9 listopada 2012 r. poz. 1228 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z dnia 26 sierpnia 2013 r. poz. 966 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234 poz. 1536.).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO – PROGRAMOWE

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Średzkiego jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i powiatowym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1 DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Strategia Lizbońska

Głównym celem Strategii Lizbońskiej było stworzenie na terytorium Europy, do roku 2010, najbardziej konkurencyjnej gospodarki na świecie. Dokument skupiał się na czterech kwestiach: innowacyjności (gospodarka oparta o wiedzę), liberalizacji (rynków telekomunikacji, energii, transportu oraz rynków finansowych), przedsiębiorczości (ułatwienia w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej) oraz spójności społecznej (kształtowanie aktywnego państwa socjalnego).

Zdecydowana większość działań podejmowanych w zakresie Strategii Lizbońskiej związana była z modernizacją polityki zatrudnienia oraz kreowaniem pozytywnych zmian na rynku pracy. W ramach sformułowanych celów wyróżniono następujące priorytety odnoszące się do polityki społecznej:

- stworzenie sprzyjających warunków umożliwiających powstanie i rozwój firm innowacyjnych, szczególnie w grupie małych i średnich przedsiębiorstw, oraz stymulowanie przedsiębiorczości,
- rozwój aktywnej polityki zatrudnienia,
- poprawa jakości pracy
- mobilność pracowników – otwarcie europejskich rynków pracy,
- inwestowanie w zasoby ludzkie ,
- zabezpieczenie społeczne i promowanie integracji społecznej,

W obszarze integracji społecznej konkretyzację Strategii Lizbońskiej stanowiły cele nicejskie, które obejmowały cztery podstawowe działania:

- zapewnienie dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług dla wszystkich,

- zapobieganie rynku wykluczenia,
- pomoc najbardziej narażonych (wspieranie najsłabszych),
- mobilizacja wszystkich aktorów/organizacji ze sfery polityki, gospodarki oraz życia społecznego.

Pod koniec 2009 r. Komisja Europejska ogłosiła konsultacje w sprawie nowej strategii na lata 2010 – 2020 – Europa 2020. Jej głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju a następnie na jej pozostanie. Założeniem dokumentu jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia. Kierunek całemu procesowi ma nadać pięć wymienionych celów Unii Europejskiej na rok 2020, które zostaną przełożone na cele krajowe. Obejmują one zatrudnienie, badania i innowacje, zmiany klimatu i energię, edukację oraz walkę z ubóstwem.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączenia Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej, stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjum i średnim,

- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie skrajnego ubóstwa,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długo okresowego,
- zmniejszanie bezrobocia młodzieży,
- zwiększanie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorządy terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Krajowy Program „Zabezpieczenie Społeczne i Integracja Społeczna na lata 2008 – 2010”

Krajowy program „Zabezpieczenie Społeczne i Integracja Społeczna na lata 2008 – 2010” jest dokumentem, którego celem była poprawa efektywności otwartej metody koordynacji Unii Europejskiej w dziedzinie zabezpieczenia społecznego oraz wzmocnienie interakcji pomiędzy otwartą metodą koordynacji w polityce społecznej a Strategią Lizbońską na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Dokument obejmuje trzy obszary działań: integrację społeczną, system emerytalny oraz opiekę zdrowotną i opiekę długoterminową, które zostały ujęte w trzech częściach składowych Programu, tj. w Krajowym Planie Działań na rzecz Integracji Społecznej, w Krajowej Strategii Emerytalnej oraz w Krajowym Planie na rzecz Opieki Zdrowotnej i Opieki Długoterminowej.

Przyjęto, że Krajowy Plan Działań na rzecz Integracji Społecznej będzie realizowany w ramach trzech priorytetów tematycznych, w obrębie których wyznaczono następujące działania:

Priorytet 1. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży

1. Poprawa sytuacji dochodowej rodzin.
2. Rozwój usług opiekuńczych nad dzieckiem.
3. Wyrównywanie szans edukacyjnych oraz wsparcie dla uczących się dzieci i młodzieży z ubogich rodzin.

Priorytet 2. Integracja przez aktywizację.

1. Rozwój ekonomii społecznej.
2. Rozwój narzędzi i instrumentów na rzecz aktywnej integracji.
3. Realizacja programów integracyjnych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Priorytet 3. Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych.

1. Poprawa jakości usług edukacyjnych.
2. Rozwój budownictwa socjalnego.
3. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych.
4. Profilaktyka w zakresie przeciwdziałania narkomani.
5. Rozwój usług dla ludzi starszych.
6. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
7. Rozwój nieodpłatnej pomocy prawnej.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 – 2013 (Narodowa Strategia Spójności 2007 - 2013)

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 – 2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie (Narodowa Strategia Spójności 2007 - 2013) służą realizacji priorytetów polityki spójności Unii Europejskiej, integrując je z priorytetami polskimi i uwzględniając zapisy odpowiadającego na wyzwania zawarte w Strategii Lizbońskiej Krajowego Programu Reform. Dokument stanowi podstawę do programowania interwencji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności.

Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Cel ten będzie osiągany poprzez realizację następujących horyzontalnych celów szczegółowych:

1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa.
2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej.
3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mające podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski.
4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług.
5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.
6. Wyrównywanie szans rozwojowych.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Najważniejszym instrumentem finansowym polityki społecznej Unii Europejskiej jest Europejski Fundusz Społeczny. Finansuje on działania państw członkowskich w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich w celu osiągnięcia spójności gospodarczej i społecznej oraz wysokiego poziomu zatrudnienia. Zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO) całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce na lata 2007 – 2013 (przedłużone na kolejne lata tj. 2014 - 2020) została ujęta w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Jego celem jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie budowy struktur administracyjnych państwa.

Problematyka integracji społecznej została ujęta w dwóch priorytetach tego Programu tj. w realizowanym na poziomie centralnym priorytecie I „Zatrudnienie i integracja społeczna” oraz w realizowanym regionalnym priorytecie VII „Promocja integracji

społecznej”. W ramach tych priorytetów przewidziano następujące działania odnoszące się do problematyki integracji społecznej:

- 1.2. wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej,
- 1.3. ogólnopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej,
- 7.1. rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji,
- 7.2. przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej,
- 7.3. inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji.

Pośrednio dla problematyki integracji społecznej istotne jest również wyznaczone w ramach Priorytetu V – Działanie 5.4 „Rozwój potencjału trzeciego sektora”.

2.2.2 DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014 – 2020 jest jednym z 16 programów regionalnych służących realizacji Strategii Rozwoju Kraju 2020 oraz Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007 – 2013 (Narodowej Strategii Spójności), jednocześnie będąc odzwierciedleniem polityki rozwoju prowadzonej przez samorząd województwa.

Dokument jest instrumentem polityki regionalnej województwa, realizującym działania w oparciu o środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i środki krajowe. Zakres interwencji Programu wynika z Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku, a jego celem głównym jest podniesienie życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Strategia wyznacza 3 priorytety, których realizacja odbywać się będzie na szczeblu unijnym oraz krajowym wzrost inteligentny (zwiększenie roli wiedzy, innowacji, edukacji i społeczeństwa cyfrowego), zrównoważony (produkcja efektywniej wykorzystująca zasoby, przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności) oraz sprzyjający włączeniu społecznemu (zwiększenie aktywności zawodowej, podnoszenie kwalifikacji i walka z ubóstwem).

Efektem realizacji priorytetów strategii Europa 2020 będzie osiągnięcie 5 wymiernych, współzależnych celów, które należy osiągnąć do 2020 r., dotyczących:

1. wzrostu wydatków na działalność B+R,
2. wzrostu poziomu zatrudnienia,
3. wzrostu udziału osób z wyższym wykształceniem w społeczeństwie oraz zmniejszenia odsetka osób wcześniej kończących naukę,
4. ograniczenia emisji gazów i osiągnięcia celów 20/20/20 w zakresie klimatu i energii,
5. ograniczenia liczby osób żyjących w ubóstwie.

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014 – 2020 – Projekt , konsultacje od 23.10.13 do 26.11. 13 r.

DSIS na lata 2014 - 2020, stanowiąc integralną część Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, jest jej dokumentem o charakterze operacyjno - wdrożeniowym, precyzującym i uszczegółowiającym działania Samorządu Województwa podejmowane w obszarze polityki społecznej. Ze względu na zakres merytoryczny ma wymiar horyzontalny, obejmuje bowiem swoim zakresem różne makrosfery aktywności i integracji społecznej. Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014 -2020 stanowi również strategiczne nawiązanie do kierunków działań i zapisów ujętych w Dolnośląskiej Strategii Integracji Społecznej na lata 2005 - 2013

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014 - 2020 składa się z trzech głównych części: diagnozy kondycji demograficznej i społecznej województwa dolnośląskiego, określenia priorytetów i działań strategicznych Województwa Dolnośląskiego w obszarze polityki społecznej oraz modułu wdrożeniowego. Diagnoza sytuacji społecznej i demograficznej regionu odnosi się do najistotniejszych kwestii i problemów społecznych występujących w regionie, których aktualne i przyszłe oddziaływanie może mieć wpływ na jakość życia mieszkańców województwa dolnośląskiego. Analiza objęła następujące obszary problemowe: stan i struktura wieku ludności regionu oraz trendy demograficzne, wykształcenie, aktywność ekonomiczna ludności na Dolnym Śląsku, niepełnosprawność, ubóstwo, zdrowie psychiczne, starzenie się populacji, profilaktyka uzależnień, przemoc w rodzinie, pomoc społeczna oraz aktywność społeczna Dolnoślązaków.

Diagnoza stanowi połączenie opisu aktualnej sytuacji społeczno – demograficznej regionu oraz prognozy zmian w obszarze objętym strategią, poprzez wskazanie głównych trendów i problemów, które wyznaczają zakres i formy teraźniejszych i przyszłych oddziaływań.

Podczas jej przygotowania wykorzystano najbardziej aktualne dane statystyczne, dostępne w

momencie tworzenia dokumentu.

Część druga zawiera określenie celu głównego oraz priorytetów i działań strategicznych w sferze polityki społecznej dla Województwa Dolnośląskiego, wraz ze wskazaniem działań operacyjnych w ramach każdego z działań strategicznych. Część trzecia obejmuje informacje na temat ram finansowania oraz zasad wdrażania i monitorowania działań strategicznych określonych w DSIS na lata 2014 - 2020.

Celem głównym DSIS na lata 2014 - 2020 jest zapewnienie mieszkańcom województwa dolnośląskiego wysokiej jakości życia, dopasowanie usług społecznych do potrzeb mieszkańców, integracja społeczna.

Cel ten realizowany będzie w ramach czterech obszarów strategicznych – makrosfer, które są wzajemnie ze sobą powiązane i komplementarne wobec siebie. Te makrosfery to: Wsparcie, Aktywizacja, Integracja i Współdziałanie.

Makrosfera WSPARCIE obejmuje zespół działań skierowany na zaspokajanie specyficznych potrzeb, wyrównywanie szans życiowych określonych kategorii społecznych, „zagospodarowywanie” deficytów – wsparcie rodzin w funkcjach opiekuńczo wychowawczych, wsparcie osób niesamodzielnych, w tym osób starszych w funkcjonowaniu w środowisku zamieszkania, wsparcie osób niepełnosprawnych, przeciwdziałanie ubóstwu, niwelowanie skutków uzależnień, przemocy, działania na rzecz osób bezdomnych, działania na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

Makrosfera AKTYWIZACJA obejmuje działania o charakterze aktywizacyjnym, pobudzanie aktywności określonych kategorii społecznych, aktywna polityka społeczna, profilaktyka – promocja określonych wartości, postaw, stylów życia, ekonomia społeczna. W makrosferze tej ujęto również całokształt działań skierowanych do osób bezrobotnych, ponieważ ich nadrzędnym celem jest powrót do aktywnego zaangażowania na rynku pracy, stąd nawet działania osłonowe i wspierające służą aktywizacji na rynku pracy.

Makrosfera INTEGRACJA obejmuje działania mające charakter całościowy, skierowane na rzecz ogółu społeczności dolnośląskiej, harmonijnego rozwoju województwa jako całości – działania międzygeneracyjne, tworzenie sieci, budowa kapitału społecznego i obywatelskiego, pobudzanie i promowanie innowacji w sferze społecznej – badania, transfer wiedzy, dobrych praktyk i nowatorskich rozwiązań.

Makrosfera WSPÓŁDZIAŁANIE obejmuje tworzenie powiązań instytucjonalnych na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym, mechanizmów kooperacyjnych z partnerami społecznymi i gospodarczymi, dbałość o wysokie kwalifikacje i

kompetencje kadr służb społecznych, doskonalenie sposobów i jakości świadczenia usług społecznych.

Każda z makrosfer znajduje swoje rozwinięcie w szeregu priorytetów i działań strategicznych, uzupełnionych o działania operacyjne, wskazane w ramach poszczególnych działań strategicznych.

Zadaniem **Dolnośląskiej Strategii Integracji Społecznej na lata 2014-2020** jest wytyczanie głównych kierunków działań w obszarze polityki społecznej, mających na celu zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańcom województwa dolnośląskiego, poprzez rozwój usług społecznych na rzecz wspierania, aktywizowania i integrowania osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, społeczności lokalnych oraz społeczności regionu jako całości. Zasadą organizującą owe działania jest kooperacja różnorodnych podmiotów i instytucji, oparta na partnerstwie, komplementarności i dążeniu do kompleksowości działań. Zapisy zawarte w DSIS na lata 2014-2020 rozwinięte zostaną w szczegółowych programach tematycznych, wskazujących kierunki rozwoju i działania w perspektywie krótko i średnioterminowej.

Strategia Rozwoju Powiatu Średzkiego

Strategia Rozwoju Powiatu Średzkiego jest dokumentem, który stanowi podstawę do podejmowania przez samorząd lokalny działań mających na celu stworzenie w Powiecie warunków do rozwoju i samorealizacji mieszkańców, podmiotów gospodarczych i organizacji społecznych. Zawiera ona cele, których osiągnięcie zostało uzależnione od realizacji zadań społecznych, które zakładają tworzenie warunków do lepszego zabezpieczenia potrzeb mieszkańców, do których zaliczono:

- rozwój budownictwa mieszkalnego (spółdzielcze, indywidualne, plombowe, zabudowę strychów i na zasadach Towarzystwa Budownictwa Społecznego),
- poprawę bezpieczeństwa mieszkańców i ich mienia,
- prowadzenie aktywnej polityki socjalnej i społecznej (PCPR, GOPS, stowarzyszenia pomocy ludziom, dzieciom i inne),
- poprawę wykorzystania infrastruktury służby zdrowia i oświaty,
- zapewnienie kształcenia młodzieży w zawodach zgodnie z zapotrzebowaniem pracodawców, celem ograniczenia bezrobocia ludzi młodych,

- rozwój kultury, sportu i turystyki (m. in. poprzez udzielenie wsparcia finansowego stowarzyszeniom realizującym zadania publiczne) oraz budowę ścieżek rowerowych, tras turystycznych,
- poprawienie dostępności do obiektów administracji publicznej.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO – ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY POWIATU

Powiat Średzki jest jednostką samorządu terytorialnego, położoną w centralnej części województwa dolnośląskiego 30 km na zachód od jego stolicy - Wrocławia. Na północy graniczy z powiatami: trzebnickim i wołowskim, na zachodzie z legnickim i jaworskim, na południu z powiatem świdnickim. Wschodnim jego sąsiadem jest powiat grodzki wrocławski i ziemski wrocławski. W bliskim sąsiedztwie powiatu leżą również dwie inne duże aglomeracje miejskie: Legnica i Lubin. Obszar powiatu obejmuje centralną część Niziny Śląskiej, a dokładniej jej trzy mezoregiony fizyczno-geograficzne: Dolinę Odry, Wysoczyznę Średzką i Równinę Kostomłotów. Takie usytuowanie sprawia, że znajduje się w dwóch krajobrazowo odmiennych obszarach. Wysoczyzna Średzka leżąca w centrum regionu jest lekko pagórkowata i bezleśna. Wzniesienia na niej występujące są typowymi wzgórzami morenowymi, pokrytymi cienką warstwą lessu. Zbliżony charakter krajobrazowy ma przylegający do niej płaskowyż, noszący nazwę Równina Kostomłotów. Położona w północnej części regionu Dolina Odry składa się przede wszystkim z piaszczystych wzgórz i równin przecinanych głębokimi dolinami dawnych rzek, gdzie utworzyły się zatorfione obniżenia porośnięte liściastymi lasami łągowymi i trzcinami. Duży stopień naturalności lasów sprawił, że w 1959 r. utworzono tu rezerwat przyrody "Zabór".²

Powiat zajmuje 703,68 km² (stan na 30.06.2010 r.). W jego skład wchodzi 5 gmin, w tym 1 jednostka miejska (Środa Śląska) i 4 wiejskie (Miękinia, Kostomłoty, Udanin, Malczyce). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiła poniższa tabela.

Tabela 1. Podział administracyjny Powiatu na koniec 2013 roku

Gmina	Typ	Powierzchnia (km ²)	Siedziba
Gmina Środa Śląska	miejsko-wiejska	214,9	Środa Śląska
Gmina Miękinia	wiejska	179,5	Miękinia
Gmina Kostomłoty	wiejska	146,3	Kostomłoty
Gmina Malczyce	wiejska	52,6	Malczyce
Gmina Udanin	wiejska	110,7	Udanin

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śląskiej

2. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Powiat Średzki posiada dobrze rozwiniętą sieć komunikacyjną. Na jego terenie rzyżują się ważne szlaki komunikacyjne.

Przez nasz Powiat przebiegają ważne szlaki komunikacyjne:

- droga krajowa 94 Gliwice – Wrocław – Zielona Góra – Szczecin oraz
- droga wojewódzka 346 Środa Śląska – Kąty Wrocławskie – Oława.

Innym atutem Powiatu jest połączenie z autostradą A4 Drezno – Wrocław – Kijów. Odcinek autostrady jest częścią trasy europejskiej E 40. Przez Powiat prowadzi linia kolejowa E-30 Wrocław – Zgorzelec – Drezno.

3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Z końcem 2012 roku Powiat średzki liczył 52.108 mieszkańców w tym 26.390 kobiet i 25.738 mężczyzn. Dane szczegółowe w tym zakresie w odniesieniu do poszczególnych gmin Powiatu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2: Ludność w poszczególnych gminach Powiatu Średzkiego na koniec 2012

Lp.	Nazwa jednostki	Liczba ludności		
		ogółem	kobiety	mężczyźni
1.	Środa Śląska	20 078	10 137	9 961
2.	Miękinia	12 215	6186	6029
3.	Udanin	6158	3143	3015
4.	Kostomłoty	7341	3667	3674
5.	Malczyce	6316	3257	3059

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

4. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu stanu życia. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Środzie Śląskiej, w latach 2011-2013 liczba osób bezrobotnych w Powiecie Średzkim uległa zmianom od 2286 na koniec 2011 roku poprzez 2567 osób na koniec następnego do 2401 osób na koniec III kwartału 2013 roku.

Wśród pozostających bez pracy w latach 2011-2013 mniejszość stanowiły kobiety. Dane szczegółowe przedstawia poniższe tabele.

Tabela 3. Bezrobotni w Powiecie Średzkim.

Bezrobotni	2011	2012	30.09.2013
Liczba osób bezrobotnych w Powiecie	2286	2567	2401
Liczba bezrobotnych kobiet w Powiecie	1126	1208	1198
Udział kobiet w liczbie bezrobotnych	49,26%	47,06%	49,90%

Źródło: PUP Środa Śląska

Odmienne kształtował się poziom bezrobocia w poszczególnych gminach Powiatu. Na koniec 2011 roku największy udział pozostających bez pracy w ogóle będących w wieku produkcyjnym odnotowano w Środzie Śląskiej, a najmniejszy w gminie Udanin. Szczegóły przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Bezrobotni w gminach Powiatu Średzkiego w latach 2011 -2013.

Lp.	Nazwa gminy	Liczba bezrobotnych w 2011 roku	Liczba bezrobotnych w 2012 roku	Liczba bezrobotnych na dzień 30.09.2013 roku
1.	Środa Śląska	856	938	845
2.	Kostomłoty	331	366	362
3.	Malczyce	304	330	294
4.	Udanin	272	308	280

5.	Miękinia	523	625	620

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaka odnotowano w latach 2011 -2013 w Powiecie Średzkim.

Tabela 5. Stopa bezrobocia w Powiecie Średzkim w latach 2011-2013.

Stopa bezrobocia	2011 rok	2012 rok	30.09.2013 rok
	13,0	14,0	13,2

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w Powiecie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy, wykształcenia oraz oferty pracy. Dane szczegółowe przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 6. Wiek osób bezrobotnych w roku 2011.

Wiek	Liczba bezrobotnych 2011 rok	Liczba bezrobotnych kobiet 2011 rok	Udział kobiet w %
18-24	454	247	54,41
25-34	578	341	58,99
35-44	433	214	49,42
45-54	487	233	47,84
55-59	258	91	35,27
60-64	76	-	-

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej

Tabela 7. Wiek osób bezrobotnych w roku 2012 .

Wiek	Liczba bezrobotnych 2012 rok	Liczba bezrobotnych kobiet 2012 rok	Udział kobiet w %
18-24	501	254	50,70
25-34	677	387	57,16

35-44	484	219	45,25
45-54	502	229	45,62
55-59	301	119	39,53
60-64	102	-	-

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej

Tabela 8. Wiek osób bezrobotnych na koniec września 2013 r.

Wiek	Liczba bezrobotnych na koniec września 2013	Liczba bezrobotnych kobiet na koniec września 2013	Udział kobiet w %
18-24	516	274	53,10
25-34	605	358	59,17
35-44	411	211	51,34
45-54	525	228	43,43
55-59	252	100	39,68
60-64	70	-	-

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej

Tabela 9. Staż pracy osób bezrobotnych w roku 2011.

Staż pracy	Liczba bezrobotnych 2011 rok	Liczba bezrobotnych kobiet 2011 rok	Udział kobiet w %
Bez stażu	374	212	56,68
Do 1 roku	326	203	62,27
1 – 5 lat	484	251	51,86
5 – 10 lat	337	170	50,45
10 – 20 lat	388	168	43,30
20 – 30 lat	275	89	36,36
30 lat i więcej	102	33	32,35

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej

Tabela 10. Staż pracy osób bezrobotnych w roku 2012 .

Staż pracy	Liczba bezrobotnych 2012 rok	Liczba bezrobotnych kobiet 2012 rok	Udział kobiet w %
Bez stażu	382	207	54,20
Do 1 roku	374	200	53,48
1 – 5 lat	570	297	52,11
5 – 10 lat	364	188	51,65
10 – 20 lat	441	176	39,91
20 – 30 lat	288	93	32,29
30 lat i więcej	148	47	31,76

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej

Tabela 11. Staż pracy osób bezrobotnych na koniec września 2013 r.

Staż pracy	Liczba bezrobotnych koniec września 2013	Liczba bezrobotnych kobiet koniec września 2013	Udział kobiet w %
Bez stażu	450	272	60,44
Do 1 roku	310	175	56,45
1 – 5 lat	477	247	51,78
5 – 10 lat	346	174	50,29
10 – 20 lat	408	176	43,14
20 – 30 lat	292	104	35,62
30 lat i więcej	95	23	24,21

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej

Tabela 12. Wykształcenie osób bezrobotnych 2011 r.

Wykształcenie	Liczba bezrobotnych 2011 rok	Liczba bezrobotnych kobiet 2011 rok	Udział kobiet w %
Wyższe	158	112	70,89
Policealne i średnie zawodowe	385	252	65,45
Średnie ogólnokształcące	234	158	67,52

Zasadnicze zawodowe	739	282	38,16
Gimnazjalne i poniżej	770	322	41,82

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej

Tabela 13. Wykształcenie osób bezrobotnych w 2012 r.

Wykształcenie	Liczba bezrobotnych 2012 rok	Liczba bezrobotnych kobiet 2012 rok	Udział kobiet w %
Wyższe	195	146	74,87
Policealne i średnie zawodowe	413	269	65,13
Średnie ogólnokształcące	272	162	59,56
Zasadnicze zawodowe	805	274	34,04
Gimnazjalne i poniżej	882	357	40,48

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej

Tabela14. Wykształcenie osób bezrobotnych na koniec września 2013 r.

Wykształcenie	Liczba bezrobotnych na koniec września 2013	Liczba bezrobotnych kobiet na koniec września 2013	Udział kobiet w %
Wyższe	160	115	71,88
Policealne i średnie zawodowe	387	253	65,37
Średnie ogólnokształcące	287	177	63,67
Zasadnicze zawodowe	718	275	38,30
Gimnazjalne i poniżej	835	351	42,04

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej

Tabela 15. Czas pozostawania bez pracy 2011 rok

czas pozostawania bez pracy	Liczba bezrobotnych 2011 rok	Liczba bezrobotnych kobiet 2011 rok	Udział kobiet w %
Do miesiąca	202	82	40,59
1-3	505	239	47,33

3-6	442	233	52,71
6-12	444	226	50,90
12-24	416	197	47,36
Powyżej 24 miesięcy	277	149	53,79

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej

Tabela 16 . Czas pozostawania bez pracy 2012 rok

czas pozostawania bez pracy	Liczba bezrobotnych 2012 rok	Liczba bezrobotnych kobiet 2012 rok	Udział kobiet w %
Do miesiąca	281	82	31,32
1-3	547	247	45,16
3-6	486	234	48,15
6-12	444	226	50,90
12-24	442	223	50,45
Powyżej 24 miesięcy	367	190	51,77

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej

Tabela 17. Czas pozostawania bez pracy na koniec września 2013 roku

czas pozostawania bez pracy	Liczba bezrobotnych na koniec września 2013 roku	Liczba bezrobotnych kobiet na koniec września 2013 roku	Udział kobiet w %
Do miesiąca	252	76	30,16
1-3	675	222	47,70
3-6	438	234	53,42
6-12	416	211	50,72
12-24	396	202	50,01
Powyżej 24 miesięcy	201	126	62,69

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej

Największą grupę bezrobotnych stanowią bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z takim wykształceniem ukształtowała się na koniec 2011 roku na poziomie 770 osób, na koniec 2012 roku na poziomie 882 zaś na koniec września 2013 roku na poziomie 835 osób. W odniesieniu do wieku bezrobotnych zarejestrowanych na terenie Powiatu Średzkiego na koniec roku 2011, 2012 i 2013 największą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym od 25 do 34 roku życia. Biorąc pod uwagę czas pozostawania bez pracy w roku 2011 przez bezrobotnych największą grupę stanowiły osoby, które nie miały zatrudnienia przez okres od 1 do 3 miesięcy. Podobnie przedstawiała się sytuacja na koniec roku 2012 i 2013. Natomiast wśród zarejestrowanych bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowiły osoby posiadające staż pracy od 1 do 5 lat. Dotyczyło to roku 2011, 2012 i 2013.

Z poniższych danych wynika, że programami aktywizującymi należy objąć przede wszystkim osoby z krótkim stażem pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Ze względu na to, że problem bezrobocia w Powiecie Średzkim w największym stopniu dotyczył osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym należy nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia. Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od dzieciństwa jest sposobem na poniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Głównym, problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, w małych miastach i dużych aglomeracjach, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

5. KULTURA

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. W Powiecie Średzkim odbywa się wiele imprez kulturalnych o zasięgu ponadgminnym, ponad powiatowym i wojewódzkim. Wśród nich wyróżnić m.in. można:

ŚWIĘTO WINA W MIEŚCIE SKARBÓW

Święto organizowane z dużym rozmachem przez Urząd Miejski, Dom Kultury, Towarzystwo Ziemi Średzkiej i Muzeum Regionalne jest imprezą dwudniową. W pierwszym dniu święta odbywa się konferencja wioślarzy i winiarzy mająca na celu propagowanie wiedzy oraz wymianę doświadczeń w zakresie związanym z uprawą winorośli. W drugim dniu organizowany jest festyn historyczny na Rynku Środy Śląskiej. Święto otwiera barwny korowód mieszkańców i władz miasta przebranych za kupców, mieszczan czy rycerstwo. W trakcie jarmarku, mającego charakter średniowiecznego targu, wystawiają się miejscowi producenci – piekarze, kwiaciarki, działkowcy, mleczarze, cukiernicy, a także przedstawiciele rzemiosła artystycznego i ludowego. Główną część wystawców stanowią przedstawiciele producentów win i miodów pitnych, produktów zielarskich oraz przetworów domowych. Obok jarmarcznych kramów swoje stragany mają również reprezentanci rzemiosł dawnych – bednarz, snycerz, tkacz. Ważnym punktem programu jest również odtworzenie zwyczaju tradycyjnego gniecenia winogron w kadzi, turniej rycerski przeprowadzony przez Drużynę Wojów Piastowskich oraz konkursy skierowane do rzemieślników mające wyłonić

najlepszego producenta chleba, wyrobów cukierniczych i pamiątki ze Środy Śląskiej. Celem tych konkursów jest zachęcenie do wykreowanie produktu lokalnego. Imprezie towarzyszą również koncerty muzyki różnych narodów, muzyki dawnej i biesiadnej.

DNI MIEJSCOWOŚCI

W Gminach Powiatu Średzkiego corocznie obchodzone są uroczystości związane z obchodami poszczególnych miejscowości wśród, których należy wymienić: Dni Środy Śląskiej, Miękini, Malczyc, Udanina i Kostomłoty. Obchody dni tych miejscowości są uroczystościami od lat przygotowywanymi przez Urząd Miejski i Urzędy Gmin i Domy Kultury przy współudziale firm i instytucji. Na obchody składają się imprezy muzyczne, plastyczne, sportowe, prezentacje teatralne, pokazy oraz konkursy. Uroczyste obchody finalizują pokazy zespołów tanecznych, koncerty zespołów wokalnych i muzycznych.

DOŻYNKI

Na terenie Powiatu Średzkiego organizowane są na terenie poszczególnych Gmin dożynki podczas, których dziękuje się rolnikom za ich pracę i trud włożony w zebranie plonów. W 2013 roku dużym wydarzeniem na naszym terenie były wojewódzkie dożynki w tym W obchodach święta plonów wzięli udział m.in. marszałek Dolnego Śląska Rafał Jurkowlanec, członek zarządu Włodzimierz Chlebosz, wojewoda dolnośląski Aleksander Marek Skorupa, rolnicy, parlamentarzyści, wóldarze dolnośląskich gmin i powiatów oraz przedstawiciele duchowieństwa. W programie dożynek wojewódzkich nie zabrakło konkursów. Sołectwa z Dolnego Śląska zaprezentowały m.in. wieńce dożynkowe. Te tradycyjne, wykonane z dużą pieczołowitością i kunsztem, dzieła sztuki ludowej zrobiły na zebranych ogromne wrażenie. Imprezę uświetniły występy kapel ludowych: Dolnoślązacy, Polanie, Biesiadni oraz Zespołu Muzyki Polskiej Mokosza. Na brak atrakcji nie mogli też narzekać najmłodszy uczestnicy dożynek. Dla nich przygotowano gry, zabawy i konkursy. Gwiazdą imprezy był zespół Brathanki. Obchody święta plonów zakończył pokaz sztucznych ogni i dyskoteka pod gwiazdami.

W Powiecie Średzkim funkcjonuje kilkanaście placówek kulturalnych m.in.: Muzeum Regionalne w Środzie Śląskiej, Dom Kultury w Środzie Śląskiej, samorządowy Ośrodek kultury w Miękini, Gminny Ośrodek Kultury w Malczycach, Dom Kultury w Udaninie, Gminny Ośrodek Kultury w Kostomłotach, Biblioteki Publiczne z Filiami, Kino.

6. SPORT I REKREACJA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka ale również na jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętności współpracy i asertywność. Działalność sportowa w Powiecie Średzkim prowadzona jest w klubach sportowych gdzie uprawiane są różnorodne dyscypliny sportowe np. piłka nożna, piłka siatkowa, lekkoatletyka, szachy, karate. Na terenie Powiatu Średzkiego funkcjonuje m.in.:

1. Średzki Park Wodny,
2. Ośrodek Sportu i Rekreacji w Środzie Śląskiej,
3. Stadion Sportowy Polonia w Środzie Śląskiej,
4. Orliki,
5. Boiska i przyszkolne sale gimnastyczne.

7. TURYSTYKA

W Powiecie znajduje się wiele zabytkowych obiektów architektury świeckiej i sakralnej. Do najważniejszych należy Skarb średzki – jedno z najcenniejszych znalezisk archeologicznych XX wieku w Europie, kolekcja średniowiecznych monet i klejnotów monarchów czeskich, znalezionych w 1985 i 1988 r. w Środzie Śląskiej podczas prac budowlanych przy ulicy Daszyńskiego oraz na wysypisku gruzu na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Skarb w większości rozkradziony przez przypadkowych znalazców i odkrywców-amatorów był pod koniec lat 80. XX wieku powodem milicyjnej akcji na terenie Polski o kryptonimie *Korona* oraz kilku procesów karnych. Z odzyskanych fragmentów znaleziska w muzeach we Wrocławiu i Środzie Śląskiej znajduje prawie osiem tysięcy monet, gotycka korona ślubna, złote pierścienie i inne elementy średniowiecznej biżuterii. Wszystko jest warte ok. 250 mln zł.

Na terenie Gminy Środa Śląska w miejscowości Chwalimierz jest Pałac, który powstał w latach 1884-85, wybudowany przez bogatego przemysłowca Georga von Kramsta. Obiekt słynął ze swojego przepychu i bogatego wystroju. Podobny klasy zabytek jest w miejscowości Proszków.

Ponadto na terenie Gminy Miękinia w miejscowości Mrozów funkcjonuje zespół pałacowy z przełomu XVIII/XIX wieku, obecnie mieszczący zakład opiekuńczy: pałac, park i altanę na wyspie z końca XIX wieku zaś w miejscowości Wojnowice gotycko – renesansowy nawodny Zamek otoczony fosą, który kiedyś pełnił funkcję obronną dzisiaj natomiast jest atrakcją turystyczną.

Należy także zwrócić uwagę na zabytki o charakterze sakralnym, które rozmieszczone są w wielu miejscowościach m.in.: Kościoły, Pomniki, Cmentarze.

Powiat Średzki posiada również duże kompleksy leśne oraz szlaki turystyczne. Trasy turystyczne i rowerowe to wielki potencjał dający możliwość aktywnego wypoczynku połączonego z bliskością przyrody. Do najciekawszych szlaków biegnących przez Powiat możemy zaliczyć rowerowy "Szlak odry", drogę świętego Jakuba oraz Ślęzański szlak Świętego Jakuba. Dla turystów oraz mieszkańców zainteresowanych zwiedzanie tylko ziemi średzkiej przygotowany jest szlak rowerowy północnej części gminy Środa Śląska biegnący między innymi przez obszary natura 2000.

8. EDUKACJA

W roku szkolnym 2013 funkcjonowało na terenie Powiatu Średzkiego 46 placówek oświatowo – wychowawczych, w tym 18 przedszkoli, 12 szkół podstawowych, 9 szkół gimnazjalnych i 6 szkoły ponadgimnazjalne. Dane szczegółowe na temat w/w placówek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Placówki oświatowo – wychowawcze w Powiecie Średzkim na koniec 2013 roku.

Nazwa placówki	Rok szkolny 2013
Przedszkola	18
Szkoły podstawowe	12
Gimnazja	9
Szkoły ponadgimnazjalne	6
Specjalny Ośrodek Szkłono - Wychowawczy	1
Razem	46

Źródło: Starostwo Powiatowe w Środzie Śląskiej

Na terenie Powiatu Średzkiego dodatkowo funkcjonuje Powiatowy Ośrodek Edukacji w Środzie Śląskiej, w skład którego wchodzi:

1. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

2. Powiatowy Ośrodek Edukacji
3. Biblioteka Pedagogiczna.

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Środzie Śląskiej oferuje pomoc psychologiczną, pedagogiczną oraz logopedyczną związaną z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Z oferty mogą korzystać:

- dzieci i młodzież uczęszczające do placówek oświatowych
- dzieci od momentu urodzenia, które nie uczęszczają jeszcze do przedszkola
- rodzice, opiekunowie i nauczyciele.

Wydajemy orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego/rocznego przygotowania przedszkolnego oraz opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dla dzieci. Oferta obejmuje następujące działania:

1) diagnozę:

- poziomu rozwoju dzieci i młodzieży
- poziomu rozwoju, potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży, w tym:
 - a) predyspozycji i uzdolnień,
 - b) przyczyn niepowodzeń edukacyjnych,
 - c) specyficznych trudności w uczeniu się;
- przyczyn trudności w mówieniu
- przyczyn trudności w funkcjonowaniu emocjonalno- społecznym
- zainteresowań i preferencji dotyczących obszarów aktywności zawodowej

2) terapię:

- dzieci i młodzieży z zaburzeniami emocjonalnymi
- dzieci i młodzieży z trudnościami w czytaniu, pisaniu i liczeniu (dysleksja, dysgrafia, dysortografia, dyskalkulia)
- dzieci z opóźnionym rozwojem mowy i z wadami wymowy
- dzieci i młodzieży z trudnościami w funkcjonowaniu społecznym

3) profilaktykę:

- trudności w czytaniu, pisaniu liczeniu i mówieniu
- uzależnień
- zaburzeń zachowania
- przemocy w szkole i rodzinie
- zaburzeń relacji dzieci i młodzieży z rodzicami, nauczycielami oraz grupą rówieśniczą

4) pomoc w wyborze

- zawodu
- kierunku dalszej edukacji

Prowadzone są także zajęcia psychoedukacyjne dla uczniów, rodziców, nauczycieli (adekwatnie do zgłaszanych potrzeb).

Na terenie Powiatu funkcjonuje także Specjalny Ośrodek Szkłono Wychowawczy w Środzie Śląskiej. Szkoła organizuje następujące etapy kształcenia:

1. Nauczanie Zintegrowane (I-III),
2. Szkoła Podstawowa (IV-VI),
3. Gimnazjum (I-III),
4. Zasadnicza Szkoła Zawodowa (I- III),
5. Szkoła Przysposabiająca do Pracy (od roku szkolnego 2012/2013).

Ośrodek posiada wykwalifikowaną kadrę, psychologa i pedagoga, logopedę, higienistkę szkolną także gabinety specjalistyczne tj.: rewalidacyjny, rehabilitacyjny, multimedialny, logopedyczny i technologii żywienia. Cele i zadania Ośrodka wynikają z indywidualnych programów edukacyjnych realizowanych z wychowankami.

9. OCHRONA ZDROWIA

Styl zdrowia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożywanie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki. W

Powiecie Średzkim funkcjonuje Szpital Specjalistyczny w Środzie Śląskiej, zakłady opieki zdrowotnej, prywatna praktyka lekarska, przychodnie specjalistyczne.

10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i, podobnie jak społeczeństwo ulega zmianom. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwie piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Komendy powiatowej Policji w Środzie Śląskiej, w latach 2011, 2012 i na koniec listopada 2013 w Powiecie Średzkim stwierdzono 825 przestępstw. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Przestępstwa popełnione w Powiecie Średzkim w latach 2011, 2012 i na koniec listopada 2013.

Kategoria przestępstwa	Liczba przestępstw		
	2011 rok	2012 rok	30 listopada 2013 roku
Kradzież mienia	121	108	115
W tym kradzież samochodu	9	12	8
Kradzież z włamaniem	95	93	100
Rozbój	7	1	4
Uszkodzenie rzeczy	25	22	14
Bójka i pobicie	7	3	1
Uszczerbek na zdrowiu	3	4	2
Przestępstwo narkotykowe	18	23	30

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Środzie Śląskiej

Komenda Powiatowa Policji w Środzie Śląskiej zanotowała 344 przestępstw karalnych popełnionych przez nieletnich. Dane szczegółowe przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Przestępstwa popełnione w Powiecie Średzkim w latach 2011, 2012 i na koniec listopada 2013 przez nieletnich.

Kategoria przestępstwa	Liczba przestępstw		
	2011 rok	2012 rok	30 listopada 2013

			roku
Kradzież mienia	23	39	47
W tym kradzież samochodu	0	0	0
Kradzież z włamaniem	10	23	39
Rozbój	50	6	5
Uszkodzenie rzeczy	12	8	5
Bójka i pobicie	6	4	1
Uszczerbek na zdrowiu	0	1	0
Przestępstwo narkotykowe	26	39	3

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Środzie Śląskiej.

Kuratorska służba sądowa:

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz. U. z 2001 r. nr 98, poz. 1071 ze zmianami), kuratorzy sądowi realizują określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo – resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związane z wykonywaniem orzeczeń sądu.

Według danych Sądu Rejonowego w Skrodzie Śląskiej III Wydział Rodzinny i nieletnich w latach 2011 – 2013 kuratorzy rodzinni sprawowali 291 nadzorów w sprawie nieletnich. Najczęstszą przyczyną była demoralizacja. Natomiast w sprawach opiekuńczych przyczyną była niewydolność wychowawcza rodziców małoletnich dzieci i prowadzono 595 nadzorów.

11. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

11.1 POMOC SPOŁECZNA W GMINACH

Zadania pomocy społecznej w gminach wchodzących w skład Powiatu Średzkiego wykonuje pięć Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej, w tym: Gminny Ośrodek Pomocy

Społecznej w Środzie Śląskiej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miękini, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kostomłotach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malczycach oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Udaninie.

Na koniec września 2013 roku kadrę GOPS-ów funkcjonujących w Powiecie stanowiło łącznie 87 osób, w tym 28 pracowników socjalnych. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w poszczególnych ośrodkach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Stan zatrudnienia w GOP-sach w Powiecie Średzkim na koniec września 2013 roku.

Lp.	Nazwa jednostki	Liczba pracowników ogółem	Liczba pracowników socjalnych	Liczba mieszkańców przypadająca na 1 pracownika socjalnego
1.	GOPS Środa Śląska	22	10	1946
2.	GOPS Miękinia	14	8	2249
3.	GOPS Kostomłoty	10	4	1780
4.	GOPS Udanin	6	3	1833
5.	GOPS Malczyce	9	3	1959

Źródło: Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej

Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej realizują zadania wynikające z kilkunastu ustaw, wśród których zasadniczą stanowi ustawa o pomocy społecznej. Prawo do wsparcia udzielonego na jej podstawie mają osoby i rodziny, które spełniają kryterium dochodowe. Obecnie jest ono ustalone na poziomie 456 miesięcznie na osobę w rodzinie i 542 zł miesięcznie na osobę samotnie gospodarującą.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez GOPS-y na pomoc społeczną na koniec 2013 roku.

Tabela 22. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS-y na pomoc społeczną na koniec 2013r.

Lp.	Nazwa jednostki	Wysokość	Wysokość	Wysokość wydatków
-----	-----------------	----------	----------	-------------------

		wydatków na pomoc społeczną ogółem	wydatków na zadania własne	na pomoc społeczną na 1 mieszkańca gminy (w zł)
1.	GOPS Środa Śląska	1.350.286	1.015.010	69,37
2.	GOPS Miękinia	903.440	900.113	67
3.	GOPS Kostomłoty	1.721.582	835.276	241.76
4.	GOPS Udanin	1.268.625	714.537	231
5.	GOPS Malczyce	763.671	513.207	129.95

Źródło: Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej

Wielkość środków finansowych przeznaczonych w 2013 roku na pomoc społeczną w poszczególnych gminach Powiatu Średzkiego była zróżnicowana. Największe wydatki na 1 mieszkańca były w Gminie Kostomłoty i Udanin. Najniższe kwoty przeznaczono z kolei w gminie Miękinia.

Wielkość środków finansowych przeznaczanych na pomoc społeczną stanowi wypadkową różnych czynników. Częściowo wynika ona z zamożności jednostki samorządu terytorialnego, która może wyasygnować mniej lub więcej pieniędzy na wsparcie ludności, a częściowo jest odzwierciedleniem istniejącego ubóstwa mieszkańców i związanych z nim realnych potrzeb.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców poszczególnych gmin Powiatu Średzkiego objętych przez GOPS-y wsparciem z zakresu pomocy społecznej w 2013 roku.

Tabela 23. Beneficjenci pomocy społecznej w gminach Powiatu Średzkiego w 2013 roku.

Nazwa jednostki	Liczba osób, którym decyzja przyznano świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Udział liczby osób w rodzinach w ogóle ludności (w %)

GOPS Środa Śląska	440	305	826	4,24
GOPS Miękinia	203	130	382	2,83
GOPS Kostomłoty	285	171	496	6,96
GOPS Udanin	323	201	614	3,72
GOPS Malczyce	185	174	420	7,15

Źródło: Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej

Liczba beneficjentów OPS-ów w poszczególnych gminach Powiatu Średzkiego była podobnie zróżnicowana jak wielkość środków finansowych przeznaczonych na pomoc społeczną. Największy odsetek osób korzystających ze wsparcia w 2013 roku odnotowano w gminie Malczyce, a najmniejszy w gminie Miękinia, w której – jak już wspomniano powyżej – wysokość wydatków z pomocy społecznej na jednego mieszkańca była najniższa.

Głównymi powodami korzystania ze wsparcia OPS-ów jest: ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczych, alkoholizm. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 24. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w gminach Powiatu Średzkiego w 2013 r.

Nazwa jednostki	ubóstwo	potrzeba ochrony macierzyństwa	Bezrobocie	Niepełnosprawność	Długotrwała lub ciężka choroba	Bezradność w sprawach opiekuńczych	alkoholizm
GOPS Środa Śląska	122	18	156	11	85	80	10
GOPS Miękinia	29	6	62	62	10	42	1
GOPS Kostomłoty	130	2	101	49	44	38	13
GOPS Udanin	76	11	84	46	54	22	6

GOPS Malczyce	95	22	65	102	21	11	16
------------------	----	----	----	-----	----	----	----

Źródło: Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej

Najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w gminach Powiatu Średzkiego w 2013 roku były bezrobocie i ubóstwo. Bezrobocie stanowiło główną przyczynę udzielenia pomocy w gminie Środa Śląska i Kostomłoty ubóstwo natomiast dominowało w gminie Kostomłoty. Kolejnymi powodami świadczenia wsparcia były niepełnosprawność która dominowała w gminie Malczyce. Również bardzo zauważalnym powodem udzielenia pomocy, była bezradność w sprawach opiekuńczych, w tym dominowała gmina Środa Śląska.

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez OPS wpływały na formę wsparcia. Najczęściej były nią: zasiłki okresowe, zasiłki stałe, zasiłki celowe i w naturze, posiłek, którym obejmowano głównie dzieci, oraz usługi opiekuńcze.

11.2 POMOC SPOŁECZNA W POWIECIE

Pomoc społeczną o charakterze powiatowym realizuje w Powiecie średzkim Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śląskiej. Poza zadaniami pomocy społecznej jednostka ta wykonuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Na koniec 2013 roku kadre PCPR-u stanowiło 13 osób. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w Centrum przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25. Stan zatrudnienia w Powiatowym Centrum Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej 2013 roku.

rodzaj stanowiska	liczba osób
dyrektor	1
pracownicy socjalni	1
specjalista pracy socjalnej	3
koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	2
pracownik ds. osób niepełnosprawnych	1

kierownik zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności	1
główna księgowa	1
kadrowa	1
inni	2

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej

Tabela 26. Dane dotyczące kwot wydatkowanych przez PCPR w latach 2011 – 2013 r. W podziale na poszczególne rozdziały budżet przedstawiał się następująco:

Rozdział	Nazwa rozdziału	Wydatki w latach		
		2011	2012	2013
85156	Składki na ubezpieczenia zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	6.832,80	10.576,80	7.628,40
85201	Placówki opiekuńczo wychowawcze:	1.073,733,32	1.792.653,05	1.522,456,58
	- Placówka Opiekuńczo Wychowawcza Typu Socjalizacyjnego w Środzie Śląskiej	z tego:	z tego:	z tego:
	- Placówka Rodzinna nr 1 w Miękinii	819.307,32	780.879,20	147.817,00
	- Placówka Rodzinna nr 2 w Głosce	122.317,00	141.780,00	131.173,47
	- zapłata not za dzieci przebywające na	132,109,00	135.170,00	131,173,47

	terenie innych powiatów	0,00	734.823,85	366.608,11
85203	Ośrodki wsparcia - ŚDS	767,660,00	781.825,00	752.228,00
85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemowy w rodzinie	5,006,80	8.023,15	12.000
85204	Rodziny zastępcze	1.425.590,30	1.745.707,69	1.802.094,45
85218	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	367,908,83	350.634,71	369.131,53
85218	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Program EFS 7.1.2	192,338,35	309.901,39	281.934,73
85220	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	1,213,24	723,24	727,96
85321	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	147,000,00	176.300,00	142.300,00
85324	PFRON Program „Aktywny Samorząd”	0	1.213.477,00 72.457,04	886,387 78.493,60
85334	Pomoc dla repatriantów	0	16.324,16	0
RAZEM		3.987,283,64	6.478.603,23	4.969.881,637

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śląskiej

Dziecko pozbawione opieki rodziny i usamodzielniane

Z dniem 1 stycznia 2012r. weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która wprowadziła wiele zmian w obowiązującym do tej pory systemie. Podstawową zmianą było wprowadzenie nowego działu

jakim jest piecza zastępcza. Zgodnie z art. 34 jest ona sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Do form rodzinnych zgodnie z art. 39 ust.1 zaliczamy rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe i zawodowe) oraz rodzinne domy dziecka. Z kolei do instytucjonalnych form zgodnie z art. 93. ust. 1 kwalifikujemy placówki opiekuńczo – wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo- terapeutyczne oraz interwencyjne ośrodki preadopcyjne. Już zmiany w samym nazewnictwie przyniosły kolejne przeobrażenia dotychczasowych przepisów np.: dalsi krewni dziecka tzn. wujostwo oraz kuzynostwo, które zdecydowało się utworzyć rodzinę zastępczą, zostało usunięte ze spokrewnionego rodzaju rodziny zastępczej i wcielone do niezawodowej rodziny zastępczej, co z kolei wiąże się z większymi kosztami ponoszonymi przez samorządy na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej. Ogromną zmianą, którą wprowadziła niniejsza ustawa było powstanie nowych stanowisk pracy tzn. koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, organizatora pieczy zastępczej oraz asystenta rodziny. Asystenci weszli w struktury Ośrodków Pomocy Społecznej natomiast koordynatorzy oraz organizatorzy zostali wcieleni w struktury Centrów Pomocy Rodzinie.

Do zadań organizatora pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 4) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 5) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- 6) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;

- 7) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- 8) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- 9) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- 10) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- 11) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- 12) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
- 13) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 14) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- 15) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
- 16) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 17) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Natomiast do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) Udział w konsultacjach dotyczących oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.
- 2) Przygotowanie we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą planu pomocy dziecku.
- 3) Udzielanie pomocy rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej.
- 4) Zapewnienie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej.
- 5) Zgłaszanie do ośrodka adopcyjnego informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.
- 6) Udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej.
- 7) Przedstawienie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2013r. na terenie Powiatu Średzkiego funkcjonowało łącznie **81** rodzin zastępczych, w których wychowywało się **131** dzieci. Natomiast w tym okresie powstało **10** rodzin zastępczych zaś rozwiązanych zostało **13**. Szczegółowe dane na ten temat przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 27. Liczba rodzin zastępczych oraz umieszczonych w nich dzieci na koniec 2013 roku z podziałem na gminy

GMINA	Liczba rodzin zastępczych	Liczba umieszczonych dzieci
Środa Śląska	32	56
Kostomłoty	11	16
Miękinia	21	35
Udanin	8	12
Malczyce	9	12
RAZEM	81	131

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śląskiej

Tabela 28. Nowo powstałe rodziny zastępcze w 2013 roku.

GMINA	Liczba rodzin zastępczych	Liczba umieszczonych dzieci
Środa Śląska	4	5

Kostomłoty	1	1
Miękinia	2	6
Udanin	1	1
Malczyce	1	2
RAZEM	10	16

Źródło: Powiatowe Centrum pomocy Rodzinie w Środzie Śląskiej

Tabela 29. Liczba rodzin zastępczych, które zostały rozwiązane w 2013r.

GMINA	Liczba rodzin zastępczych	Liczba umieszczonych dzieci
Środa Śląska	4	4
Kostomłoty	2	2
Miękinia	4	6
Udanin	1	1
Malczyce	2	2
RAZEM	13	15

Źródło: Powiatowe Centrum pomocy Rodzinie w Środzie Śląskiej

W 2013 roku rozwiązanych zostało 13 rodzin zastępczych, w których przebywała 15 dzieci. 10 rodzin zostało rozwiązanych z powodu usamodzielnienia się wychowanków, 1 z powodu pełnego przysposobienia dzieci przez opiekunów, 1 rodzina z powodu osiągnięcia przez matkę dziecka pełnoletności i otrzymaniu pełnej władzy rodzicielskiej wobec dziecka.

Największą liczbę rodzin zastępczych w Powiecie Średzkim stanowiły rodziny spokrewnione w łącznej liczbie 53. Rodzin zastępczych niezawodowych funkcjonuje 22 w Powiecie Średzkim. Natomiast rodzin zastępczych zawodowych jest 5, z liczbą dzieci 20.

Na terenie Powiatu Średzkiego funkcjonuje także piecza instytucjonalna w formie Placówki Opiekuńczo – Wychowawcza Typu Socjalizacyjnego w Środzie Śląskiej, Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej Typu Rodzinnego w Miękinii oraz Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej Typu Rodzinnego w Głosce.

Od stycznia 2012 roku zmieniły się przepisy regulujące między innymi zasady działania placówek opiekuńczo - wychowawczych, weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 ze zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720).

W instytucjonalnej pieczy zastępczej dzieci muszą pozostawać obecnie z następujących powodów:

1. stabilnej, niestety trudnej sytuacji środowiskowej rodzin biologicznych,
2. braku miejsc w formach rodzinnej pieczy zastępczej do których można przekazać kwalifikujące się dzieci,
3. pobytu w placówce dzieci zaburzonych z poważnymi zdiagnozowanymi problemami psychicznymi oraz małoletnich z zachowaniami sprzecznymi z normami społecznymi i obciążeniami wyniesionymi ze środowiska rodzinnego. 3. Skierowania do ośrodków wychowawczych małoletnich, którzy pozostają na stanie placówki i w rzeczywistości blokują wolne miejsca.

Na koniec 2013 roku sprawowana była stała, ciągła opieka nad wszystkimi dziećmi. Praca wychowawcza skoncentrowana była na wypracowaniu właściwych relacji między rówieśnikami, przeciwdziałaniu przemocy i agresji, wdrażaniu do poszanowania mienia. Zajęcia tematyczne sprzyjały rozwojowi zainteresowań wychowanków. Znaczące miejsce w pracy bieżącej ma organizowanie nauki w celu zapewnienia powodzenia szkolnego. Dane dotyczące wychowanków przebywających w 2013 r. w instytucjonalnej pieczy zastępczej z terenu Powiatu Średzkiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na koniec 2013 roku w Powiecie Średzkim.

	Placówka Opiekuńczo – wychowawcza Typu Socjalizacyjnego w Środzie Śląskiej	Placówka Opiekuńczo – wychowawcza Typu Rodzinnego nr 2 w Głosce	Placówka Opiekuńczo – wychowawcza Typu Rodzinnego nr 1 w Miękini
Liczba dzieci przebywających w placówkach w powiecie	27	4	5

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śląskiej

Tabela 31. Dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na koniec 2013 roku poza Powiatem Średzkim.

	Dom Dziecka	Całodobowa	Dom Małych	Wielofunkcyjna
--	-------------	------------	------------	----------------

	Placówka Wielofunkcyjna w Górcu	Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Chata SKSK w Świdnicy	Dzieci w Jaworze	Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Wiosna” w Krzydlinie Małej
Liczba dzieci przybywających w placówkach poza powiatem	1	2	1	1

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śląskiej

Usamodzielniani

Starosta Powiatu Średzkiego przyznaje pomoc pieniężną na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szklono – wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze. Pomoc udzielana jest na podstawie indywidualnego, terminowego planu usamodzielnienia dla każdego z wychowanków, który zawiera m. in.: informacje dotyczące kształcenia, perspektywy zawodowe, opis sytuacji mieszkaniowej, plany osobiste. W realizacji planu istnieje ścisłe połączenie działania opiekuna usamodzielnienia, wychowanka i pracownika socjalnego (nadzór, wsparcie, badanie efektów). Na koniec roku 2013 15 wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych z terenu Powiatu Średzkiego ukończyło 18 lat (9 rodziny zastępcze, 6 placówki). Została udzielona im pomoc i wsparcie w opracowywaniu indywidualnych programów usamodzielnienia oraz w realizacji uzgodnionych postanowień.

Zdecydowana większość pełnoletnich wychowanków po opuszczeniu rodziny zastępczej chce nadal się uczyć. 4 wychowanków zdecydowała się zostać w rodzinie zastępczej na dotychczasowych zasadach po osiągnięciu pełnoletności. Jeden chłopiec kontynuuje naukę, otrzymał już również pomoc na zagospodarowanie i usamodzielnienie. Z kolei dwójka wychowanków placówki typu rodzinnego nadal pozostaje na jej stanie, na dotychczasowych zasadach.

Na koniec 2013 roku pomoc pieniężną na usamodzielnienie otrzymało łącznie 4 osoby, pomoc pieniężną na zagospodarowanie otrzymało 3 wychowanków. Z kolei pomoc na kontynuowanie nauki otrzymywało 18 osób.

Tabela 32. Pomoc finansowa udzielana pełnoletnim wychowankom

Rodzaj zadania	Liczba osób z rodzin zastępczych	Liczba osób z placówek
Comiesięczne świadczenia pieniężne na kontynuowanie nauki dla pełnoletnich wychowanków	13	5
Pomoc na zagospodarowanie dla osób opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze i rodziny zastępcze	3	0
Pomoc finansowa na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków	4	0

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śląskiej

Zadaniem PCPR jest pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szklono – wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się.

Osoby, które opuściły rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo – wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy korzystały z pomocy i wsparcia pracownika socjalnego Centrum. Prowadzona była dla nich szeroko rozumiana praca socjalna, dotyczą m.in. pomocy w wyborze szkoły, znalezieniu zatrudnienia, uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych czy w otrzymaniu lokalu mieszkaniowego.

Infrastruktura socjalna w powiecie

Na infrastrukturę socjalną prowadzoną przez Powiat Średzki lub organizacje pozarządowe, którym samorząd powiatowy zlecił prowadzenie jednostki, składają się, obok Powiatowego centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śląskiej, następujące jednostki: Dom

Opieki Caritas Archidiecezji Wrocławskiej im. ks. Jana Schneidera w Malczycach, Środowiskowy Dom Samopomocy w Środzie Śląskiej z Filią w Piersnie, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Środzie Śląskiej, Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Środzie Śląskiej, Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Typu Socjalizacyjnego w Środzie Śląskiej, Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Typu Rodzinnego w Miękini, Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Typu Rodzinnego w Głosce. Poniżej przedstawiamy informacje na temat większości z tych jednostek.

Dom Opieki Caritas Archidiecezji Wrocławskiej im. Ks. Jana Schneidera w Malczycach

Adres: 55-320 Malczyce ul. 1 – go Maja 39

Na terenie Powiatu Średzkiego funkcjonuje jeden dom pomocy społecznej o zasięgu ponadlokalnym dla osób w podeszłym wieku w Malczycach jest to Dom Opieki Caritas Archidiecezji Wrocławskiej im. ks. Jana Schneidera w Malczycach.

Dokumenty pozwalające na przyjęcie osoby do Domu Opieki kompletuje ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na jej miejsce zamieszkania lub pobytu. W przypadku gdy osobę ubiegającą się kieruje się do domu o zasięgu ponadgminnym, dokumenty te ośrodek przekazuje do właściwego ze względu na siedzibę domu powiatowego centrum pomocy rodzinie. Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę za pobyt w nim wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do odpowiedniego domu pomocy społecznej. Decyzję o umieszczeniu w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy prowadzącej dom pomocy społecznej lub starosta powiatu prowadzącego dom pomocy społecznej. W razie niemożności umieszczenia w domu pomocy społecznej z powodu braku wolnych miejsc, powiadamia się osobę o wpisaniu na listę oczekujących oraz o przewidywanym terminie oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

Dom Opieki zapewnia:

1. Miejsce zamieszkania (budynek pozbawiony barier architektonicznych, 9 pokoi dwuosobowych i 6 trzyosobowych, wszystkie z łazienkami dostosowanymi do potrzeb osób niepełnosprawnych).
2. Wyżywienie (posiłki podawane są 3 razy dziennie, dwudaniowy obiad w tym zestaw dietetyczny plus jeden dodatkowy posiłek wraz z podwieczorkiem).
3. Odzież, obuwie, środki higieniczne itp.

4. Pomoc w zaspokojeniu podstawowych potrzeb życiowych.
5. Udzielanie niezbędnej pomocy w załatwianiu spraw osobistych.
6. Organizowanie pogrzebów mieszkańców i wyjazdów konsultacyjnych – lekarskich.
7. Wzmocnieniu postaw nakierowanych na rozwój i aktywność własną pensjonariuszy.
8. Mieszkańcy mają m.in. stały kontakt z księdzem.
9. Dostęp do codziennej pracy – prenumerata dziennika Rzeczpospolita.
10. Udział w terapii zajęciowej.
11. Udział w imprezach kulturalno oświatowych.
12. Utrzymanie i rozwijanie kontaktów z rodziną i społecznością lokalną.

W latach 2011 – 2013 z pomocy i wsparcia Domu Opieki skorzystało łącznie 40 osób. Wśród podopiecznych większość stanowiły kobiety. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Liczba osób przebywających w Domu opieki w latach 2011, 2012 i 2013.

2011		2012		2013	
kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
23	13	22	14	25	15

Źródło: Powiatowe Centrum pomocy Rodzinie w Środzie Śląskiej

Środowiskowy Dom Samopomocy w Środzie Śląskiej i Filia w Piersnie

Adres: 55-300 Środa Śląska ul. Kilińskiego 28

Środowiskowy Dom Samopomocy jest placówką pobytu dziennego dla osób przewlekle psychicznie chorych oraz dla osób upośledzonych umysłowo. Dom przeznaczony jest dla 60 osób tj. po 30 osób w każdej placówce. Placówka funkcjonuje 5 dni w tygodniu (od poniedziałku do piątku) w godz. od 7³⁰ do 15³⁰.

Usługi świadczone w ŚDS obejmują w szczególności:

Trening funkcjonowania w codziennym życiu, w tym : trening dbałości o wygląd zewnętrzny, trening nauki higieny, trening kulinarny, trening umiejętności praktycznych, trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi.

- 1) Trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, w tym: kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z osobami bliskimi, sąsiadami, z innymi osobami w czasie zakupów, w środkach komunikacji publicznej, w urzędach, w instytucjach kultury.
- 2) Trening umiejętności spędzania czasu wolnego, w tym: rozwijanie zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi, telewizyjnymi, Internetem, udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych.
- 3) Poradnictwo psychologiczne.
- 4) Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, w tym uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt u lekarza, pomoc w zakupie leków, pomoc w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia, niezbędną opiekę.
- 5) Terapię ruchową, w tym : zajęcia sportowe, turystykę i rekreację.

Inne formy postępowania przygotowujące do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, podjęcia zatrudnienia, w tym w warunkach pracy chronionej na przystosowanym stanowisku pracy.

12. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH w latach 2011, 2012, 2013.

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełnienia ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy.

W latach 2011 – 2013 w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności funkcjonującym na terenie Powiatu Średzkiego łącznie złożono 3173 wnioski, w tym 403 wnioski dotyczyły ustalenia niepełnosprawności natomiast 2770 wniosków dotyczyło ustalenia stopnia niepełnosprawności. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 34. Ilość złożonych wniosków w latach 2011-2013r.

	2011r.	2012r.	2013r.
Ilość złożonych wniosków ogółem	1088	1098	987
Ilość złożonych wniosków o ustalenie niepełnosprawności	144	134	125
Ilość złożonych Wniosków	944	964	862

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śl.

Tabela 35. Ilość ustalonych stopni niepełnosprawności w latach 2011-2013r.

	2011r.	2012r.	2013r.
ilość ustalonych stopni niepełnosprawności	884	856	885
niepełnosprawność w stopniu znacznym	323	309	308
niepełnosprawność w stopniu umiarkowanym	406	401	422
niepełnosprawność w stopniu lekkim	155	146	155

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śl.

Tabela 36. Podział osób niepełnosprawnych ze względu na płeć w latach 2011-2013r.

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
ilość kobiet niepełnosprawnych	445	429	438
ilość mężczyzn niepełnosprawnych	439	427	447

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śl.

Tabela 37. Podział osób niepełnosprawnych ze względu na zatrudnienie w latach 2011-2013r.

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
osoby pracujące	135	163	189
osoby pozostające bez zatrudnienia	749	693	696

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śl.

Tabela 38. Podział osób niepełnosprawnych ze względu na wykształcenie w latach 2011-2013.

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
wykształcenie niższe niż podstawowe	37	32	16
wykształcenie podstawowe	314	320	313
wykształcenie zasadnicze	288	285	322
wykształcenie średnie	207	180	200
wykształcenie wyższe	38	39	34

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śl.

Tabela 39. Ilość rozpatrzonych wniosków dzieci do ukończenia 16 roku życia w latach 2011-2013.

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
zaliczono do osób niepełnosprawnych	125 dzieci	125 dzieci	117 dzieci
odmówiono zaliczenia do osób niepełnosprawnych	18 dzieci	7 dzieci	14 dzieci

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śl.

Tabela 40. Ilość złożonych wniosków o wydanie legitymacji dla osób niepełnosprawnych w latach 2011-2013.

	2011	2012	2013
ilość wydanych legitymacji ogółem	272	248	345
ilość wydanych legitymacji dzieciom do 16 roku życia	53	42	16
ilość wydanych legitymacji osobom po ukończeniu 16 roku życia	219	206	290

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śl.

Jak wynika z wyżej wymienionych danych najczęściej zaliczono osób do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Porównywalna jest natomiast, liczba wydanych orzeczeń dla kobiet i mężczyzn. Najwięcej orzeczeń wydano dla celów innych niż zatrudnienie. Jeśli chodzi o wykształcenie najczęściej wydano orzeczeń dla osób posiadających podstawowe i zasadnicze wykształcenie.

W przypadku osób niepełnosprawnych szczególnych wysiłków wymaga rehabilitacja, w tym rehabilitacja społeczna. ma ona na celu umożliwianie osobom dotkniętym niepełnosprawnością uczestnictwa w życiu społecznym. Jest ona realizowana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i polega przede wszystkim na :

- wyrabianiu zaradności osobistej i pobudzaniu aktywności społecznej,
- wyrabianiu umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidacji barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- kształtowaniu w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Poniższe tabele zawierają dane na temat realizowanych w Powiecie Średzkim zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2011-2013.

Tabela 41. Środki finansowe przeznaczone na rehabilitację społeczną w Powiecie Średzkim w latach 2011-2013.

Środki finansowe przeznaczone na:	2011	2012	2013
Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	64 124 zł.	229 153 zł.	110 294 zł.
Dofinansowanie zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz sprzętu rehabilitacyjnego	271 419 zł.	227 237 zł.	214 942 zł.
Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	0 zł.	205 892 zł.	0 zł.
Dofinansowanie sportu, kultury i turystyki osób niepełnosprawnych	2 300 zł.	9 113 zł.	0 zł.
Warsztat Terapii Zajęciowej	411 000 zł.	411 000 zł.	492 241 zł.

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śl.

Tabela 41. Zakres rehabilitacji społecznej w Powiecie Średzkim w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
Liczba osób uczestniczących w turnusach rehabilitacyjnych	95	292	132
Liczba osób, którym dofinansowano zakup przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych	426	462	344
Liczba osób, którym zlikwidowano bariery architektoniczne, techniczne i w komunikowaniu się	0	93	0
Liczba przedsięwzięć dofinansowanych w zakresie sportu, kultury i turystyki	2 umowy	4 umowy	0
Liczba osób uczestniczących w Warsztatach Terapii Zajęciowej	25	25	30

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śl.

Innym, równie ważnym rodzajem rehabilitacji prowadzonej w odniesieniu do osób niepełnosprawnych jest rehabilitacja zawodowa. Jej celem jest ułatwianie osobom dotkniętym niepełnosprawnością uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego poprzez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. Rehabilitacja zawodowa realizowana jest przez Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej.

Zadania PUP obejmują:

- prowadzenie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych,
- organizację szkoleń i przekwalifikowań,
- organizację staży
- refundację pracodawcy wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenie społeczne zatrudnionej osoby niepełnosprawnej
- refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej,
- przyznawanie osobie niepełnosprawnej jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
- dofinansowanie do 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego przez osobę niepełnosprawną na kontynuowanie działalności gospodarczej albo własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego.

Tabela 42. Środki finansowe wydatkowane w latach 2011 – 2013.

Środki finansowe przeznaczone na:	2011	2012	2013
organizację szkoleń i przekwalifikowań	506 zł. - 1 osoba	4758 zł. - 1 osoba	0
przyznawanie osobie niepełnosprawnej jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	39 494 zł. - 1 osoba	80 000 zł. - 2 osoby	59 947 zł. - 2 osoby
organizację staży	25 174 zł. – 9 miejsc stażowych	57 827 zł. - 4 miejsca stażowe	34 466 zł. - 8 miejsc stażowych

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śl.

Od 2012 r. na podstawie umowy zawartej z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Powiat Średzki przystąpił do realizacji programu skierowanego do osób niepełnosprawnych pod nazwą Aktywny Samorząd.

W **2012 r.** program był realizowany w następujących obszarach:

1. obszar A – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
2. obszar B1 – pomoc w zakupie specjalistycznego sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem,
3. obszar B2 – pomoc w zakupie urządzeń lektorskich,
4. obszar B3 – pomoc w zakupie urządzeń brajlowskich,
5. obszar C – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
6. obszar D – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
7. obszar F – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Złożonych zostało ogółem 13 wniosków z obszarów: A, B2, C, D, F. Jeden wniosek został zweryfikowany negatywnie pod względem formalnym. Jedna osoba zrezygnowała z przyznanego dofinansowania z obszaru F. Przyznano i wypłacono dofinansowania dla **11** osób na kwotę **69 686,45 zł**.

W **2013 r.** program był realizowany w następujących modułach:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:

1. Obszar A – likwidacja bariery transportowej:
 - a. Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
 - b. Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,

2. Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- a. Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- b. Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,

3. Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

- a. Zadanie 1 - pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- b. Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- c. Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- d. Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny,

4. Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym

Złożono ogółem 33 wnioski. Trzy wnioski zostały zweryfikowane negatywnie pod względem formalnym. Dwie osoby zrezygnowały z uczestnictwa w programie. Przyznano i wypłacono dofinansowania dla 19 osób na łączną kwotę 78493,60 zł.

13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych Powiatu Średzkiego badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej oraz mieszkańców Powiatu. Do analizy przedłożono w sumie 40 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej zarówno w całym Powiecie, jak i w gminach wchodzących w jego skład.

Atuty Powiatu i gmin.

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o największe atuty Powiatu i gmin wchodzących w jego skład. Wskazując mocne strony powiatu, respondenci zwrócili szczególną uwagę na dobre położenie geograficzne w atrakcyjnym przyrodniczo, kulturowo i historycznie regionie, stwarzającym możliwości rozwoju bazy wypoczynkowo – rekreacyjnej, turystycznej a zwłaszcza przemysłowej. Duże znaczenie przywiązali również do licznych w Powiecie terenów, które można odpowiednio zagospodarować, m.in. przy wykorzystaniu środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Mieszkańcy dopatrywali się także atutów w sprawnym funkcjonowaniu instytucji powiatowych, w tym jednostek pomocy społecznej. Byli również i tacy, którzy nie potrafili wskazać żadnych atutów Powiatu.

Identyfikując mocne strony gmin tworzących Powiat, ankietowani wskazywali na walory wynikające z położenia geograficznego i historii regionu, podkreślając dodatkowo bliskość ważnych ciągów komunikacyjnych oraz możliwość podejmowania współpracy z zachodnimi (Niemcy) i południowo – zachodnimi (Czechy) sąsiadami. Podobnie jak w przypadku Powiatu, zwracali również uwagę na efektowne funkcjonowanie instytucji publicznych i podmiotów niepublicznych (np. organizacji pozarządowych) oraz umiejętne pozyskiwanie środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, dzięki którym możliwy jest rozwój gmin, m.in. w zakresie infrastruktury technicznej (sieć drogowa, kanalizacyjna, wodociągowa).

Słabe strony Powiatu i gmin.

Według respondentów najistotniejszymi mankamentami w Powiecie są: ubożenie rodzin powodowane relatywnie wysokim poziomem bezrobocia, przeprowadzana w zakładach pracy redukcja stanowisk pracy, niewielka powierzchnia terenów uzbrojonych pod inwestycje oraz niedostatecznie rozwinięta w regionie przedsiębiorczość. Problemy te, zdaniem badanych, powodują, że młodzi ludzie nie mają perspektyw i są zmuszeni wyemigrować do większych ośrodków administracyjnych.

W zakresie infrastruktury drogowej ankietowani wskazywali na złą jakość dróg, brak obwodnic oraz słabą komunikację publiczną. Według ankietowanych bolączką Powiatu jest także zła sytuacja mieszkaniowa, niewystarczająca liczba miejsc umożliwiających dzieciom i młodzieży alternatywne spędzanie czasu wolnego oraz ograniczone środki finansowe na

pomoc społeczną. W tym ostatnim kontekście respondenci wspominali m.in. o ograniczonej dostępności placówek pomocy społecznej oraz niewystarczających działaniach mających na celu likwidację barier utrudniających codziennie funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym (występujących np. w obiektach użyteczności publicznej).

Identyfikując słabe strony gmin, badani wskazali ponadto na deficyt dużych zakładów pracy, nieefektywne rozdrobnione rolnictwo i złą kondycję części gospodarstw rolnych. Zwracali również uwagę na niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturę techniczną, ubogą bazę turystyczną i rekreacyjną oraz znaczne odległości od ośrodków miejskich. Wspominali także o trudnościach w dostępie do specjalistycznej opieki zdrowotnej, rosnącym, ich zdaniem, zagrożeniu wykluczeniem społecznym oraz problemie eurosieroctwa, które ma miejsce na skutek wyjazdu jednego lub obojga rodziców za granicę w poszukiwaniu pracy.

Problemy najczęściej dotykające mieszkańców Powiatu i gmin.

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o wskazanie problemów, które najczęściej dotykają mieszkańców Powiatu i gmin wchodzących w jego skład. Do problemów, które najczęściej dotykają mieszkańców Powiatu, badani zaliczyli alkoholizm, bezrobocie oraz dysfunkcyjność rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci i rozpad więzi rodzinnych. W dalszej kolejności ankietowani wymienili ubóstwo i przemoc w rodzinie. Określając problemy występujące w gminach Powiatu, respondenci najczęściej wskazywali bezrobocie, alkoholizm oraz dysfunkcyjność rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci i rozpad więzi rodzinnych. Ankietowani zwrócili również uwagę na problemy związane ze starzeniem się oraz ubóstwo.

Osoby i grupy najbardziej odczuwające skutki problemów społecznych występujących w Powiecie i gminach

Odpowiadając na następne pytania, ankietowani podali kategorie osób i grup, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w Powiecie i gminach wchodzących w jego skład.

Najwięcej badanych stwierdziło, że grupami, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych w Powiecie i tworzących go gminach, są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem i bezrobociem. W przypadku Powiatu na drugim i trzecim miejscu ankietowani wskazali osoby

i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz zmagające się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. W przypadku gmin Powiatu kolejność ww. odpowiedzi była odwrotna

W dalszej kolejności do osób i grup, które odczuwają skutki problemów społecznych występujących w Powiecie i gminach badani zaliczyli dzieci z rodzin ubogich, dzieci i młodzież z ograniczonym dostępem do alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz osoby starsze, samotne i niepełnosprawne. W przypadku ww. kategorii osób i grup kolejność wskazań, w zależności od odniesienia do Powiatu i gmin, również się różniła, choć, podobnie jak poprzednio, nieznacznie.

Największe trudności w funkcjonowaniu rodzin w Powiecie i gminach

W trakcie badan ankietowani wypowiedzieli się również na temat największych trudności w funkcjonowaniu rodzin. Tak w przypadku Powiatu, jak i gmin wchodzących w jego skład wśród najczęściej udzielanych odpowiedzi pojawiały się: brak pracy i perspektyw życiowych oraz niskie zarobki. Według badanych przeszkody w prawidłowym funkcjonowaniu rodzin stanowił także dotyczące mieszkańców patologie społeczne, wśród nich najczęściej wymieniane uzależnienia i przemoc w rodzinie. I tym razem respondenci zauważyli problemy wynikające z rozłąki rodzin w związku z poszukiwaniem i podejmowaniem pracy za granicą. Ponadto zwrócili uwagę na problemy opiekuńczo – wychowawcze i mieszkaniowe, utrudniony dostęp do wsparcia specjalistycznego oraz trudności komunikacyjne.

Bariery i problemy, które ograniczają możliwości prawidłowego funkcjonowania dzieci i młodzieży w Powiecie i gminach

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie barier i problemów, które w sposób najistotniejszy ograniczają możliwości prawidłowego funkcjonowania dzieci i młodzieży w Powiecie i gminach. W odpowiedziach ankietowani najczęściej wspominali o problemach, z którymi zmagają się rodziny, a które rzutują na sytuacje dziecka, tj. ubóstwie, bezrobociu, dysfunkcjach opiekuńczo wychowawczych, alkoholizmie, przemocy w rodzinie. Podnosili również problem ograniczonego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, w tym do zajęć pozalekcyjnych, świetlic, obiektów sportowo-rekreacyjnych, dóbr kultury. Bariery tego rodzaju były w szczególności sposób akcentowane w odniesieniu do gmin

Powiatu, w których częstokroć występują trudności z dojazdem do miejsc dysponujących ofertą dla dzieci i młodzieży.

Co zrobić, aby skuteczniej pomagać osobom niepełnosprawnym w Powiecie?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w Powiecie i gminach w celu poprawy sytuacji osób dotkniętych niepełnosprawnością. Odpowiadając na nie respondenci byli zgodni, stwierdzając, iż w pierwszej kolejności należy likwidować bariery (m.in. architektoniczne) występujące w środowisku zamieszkania osób niepełnosprawnych. Duży nacisk położyli również na prowadzenie działań na rzecz ich integracji z pełnosprawnymi, w ramach których, poza organizacją imprez integracyjnych, warto byłoby podejmować wszelkie inicjatywy służące podniesieniu świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych.

Skuteczna pomoc osobom dotkniętym niepełnosprawnością to, w opinii badanych, także więcej miejsc pracy i większy dostęp do rehabilitacji (m.in. w ramach turnusów rehabilitacyjnych oraz warsztatów terapii zajęciowej), sprzętu ortopedycznego, rehabilitacyjnego i środków pomocniczych. Właściwe wsparcie osób niepełnosprawnych, jak wynika z ankiet, to również świadczenie pracy socjalnej, pomocy psychologicznej, tworzenie grup wsparcia.

Wskazując powyższe działania respondenci podkreślali potrzebę skoordynowanej współpracy instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób dotkniętych niepełnosprawnością oraz ważną rolę wolontariatu.

Instytucje i organizacje działające w Powiecie i gminach, które mogą przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych

W następnym pytaniu poproszono ankietowanych o podanie instytucji i organizacji działających w Powiecie i gminach, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. Wśród nich badani najczęściej wskazywali – na szczeblu powiatowym – Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowy Urząd Pracy, a na szczeblu gminnym – urzędy gmin, ośrodki pomocy społecznej, placówki oświatowo – wychowawcze i kulturalne, gminne świetlice i punkty konsultacyjne. Ponadto respondenci podkreślali znaczenie Policji, ośrodków zdrowia, sądu rejonowego, kuratorów sądowych, Kościoła, klubów sportowych

oraz różnorodnych fundacji i stowarzyszeń, działających m.in. na rzecz osób niepełnosprawnych.

Na czym powinny się skupić instytucje i organizacje działające w Powiecie i gminach?

Niejako w uzupełnieniu poprzedniego pytania, w kolejnym ankietowani wskazywali najistotniejsze pola działania instytucji i organizacji funkcjonujących w Powiecie i gminach. W opinii badanych na poziomie powiatowym powinny się one skupić przede wszystkim na aktywizacji osób bezrobotnych oraz dostosowaniu kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy. Ważną płaszczyzną działalności instytucji i organizacji powinna być również pomoc osobom niepełnosprawnym (tak w zakresie rehabilitacji społecznej, jak i zawodowej) oraz starszym.

Zdaniem respondentów szczególną uwagę należy zwrócić na wsparcie rodzin (i pochodzących z nich dzieci) zmagającymi się na co dzień z dysfunkcjami opiekuńczo – wychowawczymi oraz różnego rodzaju patologiami (np. alkoholizmem i przemocą domową), w ich przypadku najczęściej podkreślano potrzebę zwiększenia dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Nie należy również zapominać o pobudzaniu środowisk o niskim statusie społecznych, które są zagrożone wykluczeniem społecznym. W opinii badanych należy dołożyć wszelkich starań, by pomoc udzielana powyższym grupom (np. w formie pracy socjalnej, wsparcia finansowego, rzeczowego czy specjalistycznego), miała charakter interdyscyplinarny i skoordynowany (według ankietowanych jednym z przejawów takiego sposobu udzielania wsparcia powinny być zespoły interdyscyplinarne).

Wskazując pola działalności instytucji i organizacji w Powiecie i gminach, respondenci podkreślali również konieczność szkolenia kadr pomocowych, powiększania zasobów mieszkaniowych, likwidowania barier komunikacyjnych oraz utrzymania poczucia wspólnoty mieszkańców. W opinii badanych bardzo ważną sprawą dla realizacji działań jest skuteczne pozyskiwanie środków finansowych z zewnątrz, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Możliwość przyczynienia się instytucji i organizacji w Powiecie do zmniejszenia skali lokalnych problemów społecznych

W ostatniej części ankiety respondenci wskazywali, w jaki sposób instytucja lub organizacja, która reprezentują, może przyczynić się do zmniejszenia skali lokalnych

problemów społecznych. W odniesieniu do Powiatu ankietowani najczęściej deklarowali możliwość podejmowania przedsięwzięć w ramach rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych (wśród nich dotyczących powoływania spółdzielni socjalnych), wspierania osób z zaburzeniami psychicznymi oraz tworzenia mieszkań chronionych dla wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Na płaszczyźnie gminnej badani wyrażali gotowość prowadzenia pracy socjalnej, pedagogizacji rodziców, udzielania potrzebującym wsparcia finansowego, rzeczowego (w tym w formie dożywiania), świadczenia im usług opiekuńczych, organizowania dzieciom i młodzieży czasu wolnego oraz umożliwiania im rozwijania zainteresowań (m.in. poprzez prowadzenie zajęć pozalekcyjnych). Ponadto badani oferowali pomoc w uzyskaniu wsparcia specjalistycznego (psychologa, prawnika, terapeuty) oraz zgłaszali chęć opracowywania i realizowania projektów socjalnych (m.in. przy wykorzystaniu środków finansowych pozyskanych z zewnątrz), programów profilaktycznych oraz podejmowania współpracy z przedstawicielami innych instytucji i organizacji.

14. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedna z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

W Powiecie Średzkim funkcjonuje 151 organizacji pozarządowych. Samorząd Powiatu posiada „Program współpracy Powiatu Średzkiego z organizacjami pozarządowymi”, na mocy którego ma możliwość podejmowania z nimi współpracy.

Poniższe tabele przedstawiają dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego funkcjonującego w Powiecie

Tabela 43. Organizacje pozarządowe w Powiecie Średzkim

Lp.	Nazwa Stowarzyszenia	Miejscowość
1	Ochotnicza Straż Pożarna	Bogdanów
2	Ochotnicza Straż Pożarna	Brodno
3	Ochotnicza Straż Pożarna	Bukówek
4	Ochotnicza Straż Pożarna	Cesarzowice
5	Ochotnicza Straż Pożarna	ChomiąŜa
6	Ochotnicza Straż Pożarna	Gałów
7	Ochotnicza Straż Pożarna	Głoska
8	Ochotnicza Straż Pożarna	Gościsław
9	Ochotnicza Straż Pożarna	Jarosław
10	Ochotnicza Straż Pożarna	Jarząbkowice
11	Ochotnicza Straż Pożarna	Kostomłoty
12	Ochotnicza Straż Pożarna	Kulin
13	Ochotnicza Straż Pożarna	Lusina
14	Ochotnicza Straż Pożarna	Lutynia
15	Ochotnicza Straż Pożarna	Malczyce
16	Ochotnicza Straż Pożarna	Malczyce „Małoszyn”
17	Ochotnicza Straż Pożarna	Miękinia
18	Ochotnicza Straż Pożarna	Osiek
19	Ochotnicza Straż Pożarna	Paździorno
20	Ochotnicza Straż Pożarna	Pichorowice
21	Ochotnicza Straż Pożarna	Pielaszkowice
22	Ochotnicza Straż Pożarna	Piersno
23	Ochotnicza Straż Pożarna	Pisarzowice
24	Ochotnicza Straż Pożarna	Rakoszyce
25	Ochotnicza Straż Pożarna	Ramułtowice
26	Ochotnicza Straż Pożarna	Rusko
27	Ochotnicza Straż Pożarna	Rzeczyca
28	Ochotnicza Straż Pożarna	Święte
29	Ochotnicza Straż Pożarna	Udanin
30	Ochotnicza Straż Pożarna	Ujazd Dolny
31	Ochotnicza Straż Pożarna	Ujazd Górny
32	Ochotnicza Straż Pożarna	Wilczków
33	Lokomotywa	Konary
34	Arka młodego pokolenia	SiemidroŜyce
35	„Miękiński uniwersytet trzeciego wieku”	Miękinia
36	Miejski ludowy klub sportowy „Polonia”	Środa Śląska
37	Stowarzyszenie „Zaborowa kraina”	Zabór Wielki
38	Stowarzyszenie edukacji i kultury „Nasza Brzezina”	Brzezina
39	Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Głoska i okolic	Głoska
40	Stowarzyszenie „Wszystko dla Dziecka”	Kostomłoty
41	Katolickie stowarzyszenie „Civitas Christiana”	Środa Śląska
42	Stowarzyszenie „Razem dla Ziemi Średzkiej	Środa Śląska
43	Stowarzyszenie Przedsiębiorców Gminy Kostomłoty	Kostomłoty
44	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Samorządności	Pisarzowice
45	Stowarzyszenie Na Rzecz Pomocy Szpitala Powiatowego W Środzie Śl.	Środa Śląska
46	Stowarzyszenie Trzeźwość I Rozwaga Tir	Brzezina

47	Stowarzyszenie Szansa Dla Gimnazjum	Kostomłoty
48	Stowarzyszenie Klub Seniora	Środa Śląska
49	Niezależne Stowarzyszenie Terenów Biznesu Alpha Training	Malczyce
50	Stowarzyszenie Nie Jesteś Sam	Środa Śląska
51	Fundacja Na Rzecz Ochrony Dóbr Kultury Gminy Udanin	Udanin
52	Stowarzyszenie Ludzi Aktywnych	Brzezina
53	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Szlakiem Granitu”	Udanin
54	Stowarzyszenie „Promyczek”	Lisowice
55	Stowarzyszenie Mieszkańców Piersna	Piersno
56	Stowarzyszenie Nasze Piotrowice	Piotrowice
57	Stowarzyszenie “Słoneczniki”	Mieczków
58	Stowarzyszenie Rozwoju Środowiska Lokalnego Mrozowa	Mrozów
59	Stowarzyszenie “Promyk”	Karczyce
60	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Udanin	Udanin
61	Stowarzyszenie “Wspólna Szkoła”	Wilczków
62	Koło Stowarzyszenia Emerytów I Rencistów Policyjnych	Środa Śląska
63	Towarzystwo Miłośników Ziemi Średzkiej	Środa Śląska
64	Stowarzyszenie Przyjaciół Lutyni	Lutynia
65	Stowarzyszenie Sympatyków Malczyc i okolic	Malczyce
66	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Ekologiczne “W zgodzie z naturą”	Środa Śląska
67	Wrocławskie Stowarzyszenie Narodowego Czynu Pomocy Szkole	Ujazd Górny
68	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom “Promyk”	Karczyce
69	Stowarzyszenie “Nasza Szkoła”	Piotrowice
70	Stowarzyszenie “Dla Powiatu”	Środa Śląska
71	Uczniowski Klub Piłkarski Zorza	Wilkszyn
72	Uczniowski Klub Sportowy Pogoń	Miękinia
73	Uczniowski Ludowy Klub Sportowy Błyskawica	Lenartowice
74	Uczniowski Klub Sportowy	Kostomłoty
75	Uczniowski Klub Sportowy	Ujazd Górny
76	Uczniowski Klub Sportowy Piłki Ręcznej	Środa Śląska
77	Uczniowski Klub Sportowy SZS w	Środa Śląska
78	Uczniowski Ludowy Klub Kolarski ROLAND	Środa Śląska
79	Ludowy Harcerski Integracyjny Uczniowski Klub Sportowy	Środa Śląska
80	Uczniowski Klub Sportowy Piast	Lutynia
81	Towarzystwo Sportowe “Wilki Różana”	Różana
82	Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej Olimpia	Środa Śląska
85	Uczniowski Klub Sportowy	Udanin
86	Uczniowski Ludowy Klub Sportowy “Dromex”	Piersno
87	Uczniowski Klub Sportowy	Ciechów
88	Uczniowski Ludowy Klub Sportowy “Piorun”	Jakubkowice
89	Stowarzyszenie Uczniowski Klub Sportowy	Piotrowice
90	Ludowy Zespół Sportowy Zjednoczeni	Łowęcice
91	Ludowy Klub Sportowy	Lusina

92	Ludowy Klub Sportowy Pagel	Komorniki
93	Ludowy Zespół Sportowy Korona	Brodno
94	Ludowy Zespół Sportowy Zieloni	Rakoszyce
95	Ludowy Zespół Sportowy „Nava Trans	Wrocisławice
96	Ludowy Zespół Sportowy Odra	Słup
97	Ludowy Zespół Sportowy Cosmos	Juszczyn
98	Ludowy Klub Sportowy Autopol	Ciechów
99	Ludowy Zespół Sportowy Łowcy	Jugowiec
100	Ludowy Zespół Sportowy Błękitni	Chwalimierz
101	Ludowy Zespół Sportowy Orzeł	Bukówek
102	Ludowy Zespół Sportowy Iskra	Proszków
103	Ludowy Zespół Sportowy Zjednoczeni	Szczepanów
104	Ludowy Zespół Sportowy Piast	Przedmoście
105	Ludowy Zespół Sportowy Cskj	Lipnica
106	Ludowy Zespół Sportowy Sokół	Krynitzno
107	Ludowy Zespół Sportowy Tęcza	Pisarzowice
108	Ludowy Zespół Sportowy Odra	Rzeczyca
109	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej Bakałarz	Środa Śląska
110	Automobilklub Dolny Śląsk	Malczyce
111	Ludowy Zespół Sportowy Scorpion	Krępie
112	Ludowy Zespół Sportowy Cios	Środa Śląska
113	Klub Żeglarski Komar Na Wancie	Słup
114	Ludowy Klub Sportowy Mechanik Palex Brzezina	Brzezina
115	Klub Sportowy Fc Jarosław	Jarosław
116	Rada Miejsko-Gminna Zrzeszenia Ludowe Zespoły Sportowe	Środa Śląska
117	Uczniowski Klub Sportowy Oyama Karate	Ciechów
118	Ludowy Zespół Sportowy Zachód	Środa Śląska
119	Ludowy Zespół Siatkarski Średzianin	Środa Śląska
120	Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe	Malczyce
121	Ludowy Zespół Sportowy Olimpia	Chmielów
122	Klub Piłkarski	Wichrów
123	Ludowy Zespół Sportowy Tęcza	Kwietno
124	Ludowy Zespół Sportowy Burza	Wilczków
125	Powiatowa Społeczna Sekcja Piłki Nożnej	Środa Śląska
126	Ludowy Zespół Sportowy Polder A	Damianowo
127	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Polboto „Grom”	Udanin
128	Ludowy Zespół Sportowy	Osiek
129	Ludowy Zespół Sportowy Orzeł	Konary
130	Ludowy Zespół Sportowy Piast	Lutynia
131	Klub Sportowy Zjednoczeni	Gościsław
132	Ludowy Zespół Sportowy Wulkan	Ogrodnica
133	Ludowy Zespół Sportowy Diabły	Źródła
134	Ludowy Zespół Sportowy Pogoń	Jastrzębce
135	Gminny Związek Sportowy	Udanin
136	Klub Sportowy Orzeł	Pichorowice
137	Klub Miłośników Kota Perskiego, Brytyjskiego, Egzotycznego	Malczyce
138	Stowarzyszenie Historyczne Wielka Czerwona Jedynka	Środa Śląska

139	Stowarzyszenie Odłot	Malczyce
140	Samorządowe Stowarzyszenie	Środa Śląska
141	Klub Chwalimierz Xxi Wiek	Chwalimierz
142	Stowarzyszenie „Help Animals”	Malczyce
143	Fundacja Piłkarski Świat	Gałów
144	Fundacja Schronisko Matek Ciężarnych Betlejem	Miękinia
145	Koło Gospodyń Wiejskich	Proszków
146	Stowarzyszenie „Dębowa Kraina	Brzezinka Średzka
147	Stowarzyszenie Inicjatyw Rozwoju Regionalnego „Nowe Horyzonty”	Juszczyń
148	Stowarzyszenie „Ciechów Nasz Wspólny Cel”	Ciechów
149	Stowarzyszenie „Aktywni Lokalnie”	Kulin 26
150	Fundacja Promyk	Gałów
151	Korporacja Kominiarzy Polskich Stowarzyszenie Zawodowe Oddział W Środzie Śl.	Środa Śląska

15. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie,
- rodzina, dziecko i młodzież,
- uzależnienia i przemoc w rodzinie,
- bezdomność,
- starość,
- niepełnosprawność,
- kapitał społeczny i ludzki

Obszar BEZROBOCIE	
mocne strony	słabe strony
• prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w Powiecie, w tym wśród kobiet; • przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia; • prowadzenie działań służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym osób w wieku 45 lat i więcej; • upowszechnianie ofert pracy (w tym z zagranicy), informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach; • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej); • zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy; • dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy; • prowadzenie działań służących ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia; • podejmowanie współpracy z organizacjami działającymi na rzecz osób bezrobotnych.	• brak nowych miejsc pracy; • redukcje zatrudnienia w przedsiębiorstwach z terenu Powiatu
szanse	zagrożenia
• sezonowy spadek poziomu bezrobocia (w okresie wiosenno-letnim); • spadek poziomu bezrobocia wśród kobiet oraz osób w wieku 45 lat i więcej; • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy, wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach; • korzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy; • możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych UE).	• wzrost ogólnego poziomu bezrobocia; • występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia; • brak nowych inwestorów w Powiecie; • ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież (z uwagi na brak nowych miejsc pracy); • brak w Powiecie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych; • słaba kondycja największych pracodawców w Powiecie;

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
• prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin; • w miarę skuteczna praca socjalna; • zapewnianie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalistycznego; • rozwijanie w Powiecie zastępczej opieki rodzinnej; • rozwijanie sieci placówek opiekuńczo wychowawczych dla dzieci i młodzieży; • zapewnianie wsparcia dzieciom usamodzielnianym; • koordynowanie działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież (w ramach zespołów interdyscyplinarnych); • powstawanie nowych placówek przedszkolnych w niektórych gminach Powiatu; • rozwój szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego; • dostosowywanie oferty spędzania czasu wolnego do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży; • współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży; • prowadzenie w Powiecie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia (głównie w postaci badań mammograficznych wśród kobiet oraz dni krwiodawstwa w szkołach); • prowadzenie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców.	• brak analiz potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży; • brak działań inicjujących powstawanie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci; • brak ośrodka interwencji kryzysowej; • brak mieszkań chronionych dla dzieci usamodzielnianych; • brak nowych placówek przedszkolnych w Powiecie; • brak inicjatyw w zakresie upowszechniania idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży.
szanse	zagrożenia
• istnienie warunków do prowadzenia pracy socjalnej; • możliwość kierowania osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin, szczególnie ofiar przemocy w rodzinie, do ośrodka we Wrocławiu; • dobry dostęp do placówek opiekuńczo wychowawczych dla dzieci i młodzieży w Powiecie; • wzrastająca liczba dzieci	• duża liczba rodzin dysfunkcyjnych w Powiecie; • niedostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży; • duża liczba rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego; • brak grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci;

usamodzielnianych; • poprawa skuteczności udzielanego rodzinom, dzieciom i młodzieży wsparcia dzięki koordynowaniu działań instytucji wspierających ww. grupy; • dobra dostępność szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych; • zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych w Powiecie; • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży; • wzrastająca świadomość zdrowotna mieszkańców; • dobra dostępność podstawowej opieki medycznej w Powiecie.	• niewystarczająca liczba rodzin zastępczych w Powiecie; • niedostateczny dostęp do opieki przedszkolnej; • znikoma liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży; • niedostateczny dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, np. kardiologów, urologów, • endokrynologów czy psychiatrów.
--	---

Obszar UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
• prowadzenie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień; • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej; • prowadzenie działań edukacyjnoszkoleniowych w zakresie uzależnień; • diagnozowanie kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży; • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży; • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień;	• brak w Powiecie zakładów leczenia odwykowego dla osób uzależnionych i współuzależnionych; • brak działań inicjujących powstanie w Powiecie instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych; • brak działań mających na celu pozyskiwanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie; • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi funkcjonującymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie; • mała różnorodność działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; • niezapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

• tworzenie w Powiecie zespołów interdyscyplinarnych; • prowadzenie działań korekcyjno - edukacyjnych w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie	
szanse	zagrożenia
• zwiększająca się liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychospołecznego i prawnego; • wzrost liczby osób uzależnionych i współuzależnionych objętych leczeniem odwykowym; • wzrastająca świadomość społeczna, w tym dzieci i młodzieży, co do zagrożeń uzależnieniami; • funkcjonowanie w Powiecie instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych; • wzrastająca ilość kadry pracującej z osobami uzależnionymi; • istnienie w Powiecie organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień; • podejmowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	• wzrastająca liczba osób w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych; • znaczna liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia i ośrodkach interwencji kryzysowej; • duża liczba osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych.

Obszar BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• diagnozowanie problemu bezdomności; • prowadzenie działań na rzecz osób bezdomnych; • informowanie bezdomnych w ramach pracy socjalnej o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy; • zapewnianie osobom bezdomnym schronienia;	• brak standaryzacji usług świadczonych osobom bezdomnym; • brak działań uwrażliwiających mieszkańców powiatu na problemy osób bezdomnych; • brak działań mających na celu zwiększenie społecznej akceptacji osób bezdomnych; • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na

• prowadzenie działań na rzecz reintegracji zawodowej osób bezdomnych; • udzielanie wsparcia osobom bezdomnym przybywającym z innego powiatu; • prowadzenie indywidualnej pracy z osobami bezrobotnymi.	rzecz osób bezdomnych;
szanse	zagrożenia
• niezwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych; • niezwiększająca się liczba osób bezdomnych, które wymagają schronienia; • odpowiednia jakość usług świadczonych osobom bezdomnym; • coraz większe możliwości realizowania w Powiecie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności; • brak zjawiska minimalizowania problemów • osób bezdomnych.	• brak w Powiecie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezdomnych

Obszar STAROŚĆ	
Mocne strony	Słabe strony
• informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy; • promowanie w Powiecie środowiskowych form wsparcia osób starszych (np. klubów seniora, domów dziennego pobytu, grup samopomocowych); • prowadzenie w Powiecie domów pomocy społecznej dla osób wymagających całodobowej opieki; • poprawianie standardów usług w domach pomocy społecznej; • prowadzenie wśród osób starszych działań prozdrowotnych; • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych; • prowadzenie działań mających na celu poprawę sfery technicznej ułatwiającej osobom starszym	• brak działań umożliwiających osobom starszym kontynuowanie aktywności zawodowej; • brak działań inicjujących w Powiecie wolontariat na rzecz osób starszych; • niezapewnianie osobom młodym warunków do pozostania w Powiecie (brak nowych miejsc pracy, występowanie problemów z mieszkaniami).

codzienne życie; • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych.	
szanse	zagrożenia
• posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy; • możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny; • standaryzacja usług w domach pomocy społecznej w Powiecie; • brak zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób starszych; • odpowiednia do potrzeb osób starszych infrastruktura techniczna; • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych.	• wzrastająca liczba osób starszych w Powiecie; • niewystarczająca liczba środowiskowych form wsparcia osób starszych; • brak udziału osób starszych w działaniach prozdrowotnych; • niska liczba osób starszych kontynuujących aktywność zawodową; • znikoma liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w codziennym życiu; • migracja osób młodych, wykształconych do większych jednostek administracyjnych.

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
Mocne strony	Słabe strony
• informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy; • inicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych; • prowadzenie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi; • zwiększanie dostępności usług rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych; • likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym; • zwiększanie dostępu osób niepełnosprawnych do sprzętu rehabilitacyjnego, środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych; • zwiększanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w sporcie, kulturze, rekreacji i turystyce; • podejmowanie działań służących	• brak badań służących określeniu dokładnej liczby osób niepełnosprawnych; • ograniczona działalność w zakresie upowszechniania wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy; • niewystarczające działania mające na celu zwiększenie wśród mieszkańców Powiatu akceptacji osób niepełnosprawnych; • brak działań inicjujących wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych.

tworzeniu miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych i zwiększeniu możliwości ich zatrudnienia; • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych. • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych;	
Szanse	zagrożenia
• możliwość uzyskania przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia; • funkcjonowanie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych; • dostęp osób niepełnosprawnych do sprzętu rehabilitacyjnego, środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych; • brak zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych; • wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych; • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych;	• wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych w Powiecie; • duża liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających pomocy w ramach ośrodków wsparcia; • niewystarczająco rozwinięta baza rehabilitacyjna w Powiecie; • istnienie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie; • niewystarczający dostęp osób niepełnosprawnych do imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych; • niewystarczająca wiedza osób niepełnosprawnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy; • zbyt mała liczba osób niepełnosprawnych podejmujących prace; • znikoma liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu.

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
Mocne strony	Słabe strony
• podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego; • przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej;	• nieodpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych; • brak działań inicjujących wolontariat w Powiecie.

• diagnozowanie problemów społecznych w Powiecie; • informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia; • poprawianie jakości obsługi klientów pomocy społecznej; • inicjowanie powstawania nowych placówek pomocy społecznej; • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej; • uświadamianie władzom Powiatu roli i potrzeb sektora pomocy społecznej; • przeciwdziałanie negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej; • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych;	
Szanse	Zagrożenia
• dobrze wykwalifikowana kadra pomocy społecznej; • posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia; • dobra jakość obsługi klientów systemu pomocy społecznej; • posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom; • świadomość władz Powiatu co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej; • zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej; • rozwijający się sektor pozarządowy w Powiecie; • włączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe.	• zwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego; • popadanie w rutynę i doznawanie syndromu wypalenia zawodowego przez pracowników pomocy społecznej; • niewystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w Powiecie; • niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej (niewystarczająca liczba domów pomocy społecznej, brak mieszkań chronionych); • niedofinansowany system pomocy społecznej; • brak wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia; • niski poziom integracji aktywności społecznej – niewielka chęć do podejmowania inicjatyw społecznych oraz działań w ramach wolontariatu.

16. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Średzkiego obejmowała kilkanaście zagadnień i pozwoliła wskazać poniżej przedstawione obszary problemowe.

Zmiany demograficzne, problem starzenia się ludności

Zachodzące w Powiecie Średzkim procesy demograficzne mają niekorzystny charakter. Od kilku lat odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym ulega zmniejszeniu, powiększa się natomiast grupa seniorów, coraz liczniej zasilana przez osoby kończące aktywność zawodową. Na terenie Powiatu średzkiego pojawił się zatem także problem starzenia się społeczeństwa. Oznacza to, iż istnieje potrzeba stworzenia systemu usług społecznych, w tym pomocy materialnej i rzeczowej, usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych.

Niepełnosprawność

Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bowiem bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności. W 2013 roku z powodu niepełnosprawności z pomocy społecznej w Powiecie skorzystało 260 osób. Była to trzecia, co do liczby beneficjentów, przyczyna udzielania wsparcia.

Nie ulega wątpliwości, że w związku z zakresem kompetencji samorządu powiatowego należy zaprogramować działania, które z jednej strony będą łagodziły skutki niepełnosprawności, np. poprzez systematyczne likwidowanie barier architektonicznych, komunikacyjnych i w porozumiewaniu się, a z drugiej ułatwiały poprzez rehabilitację powrót, przynajmniej części osób niepełnosprawnych, na rynek pracy.

Rodzina, sytuacja dziecka

Analizując sytuację rodzin mieszkających w Powiecie Średzkim należy zwrócić uwagę na trudności z uzyskaniem zatrudnienia, brak perspektyw życiowych oraz niskie zarobki. Przeszkody w prawidłowym funkcjonowaniu rodzin stanowią także dotyczące mieszkańców patologie społeczne, wśród nich uzależnienia i przemoc w rodzinie, oraz

problemy wynikające z rozłąki rodzin w związku z poszukiwaniem i podejmowaniem pracy za granicą, problemy opiekuńczo-wychowawcze i mieszkaniowe, utrudniony dostęp do wsparcia specjalistycznego oraz trudności komunikacyjne.

Szczególny nacisk w działaniach podejmowanych na rzecz rodzin należy zatem położyć na podtrzymanie i zacieśnienie więzów rodzinnych, których trwałość może przyczynić się do amortyzacji wielu problemów. W polskim systemie niedostatecznego zabezpieczenia społecznego rodzina stanowi bowiem jedno z najskuteczniejszych ogniw sieci bezpieczeństwa socjalnego. Dzięki oparciu jednostki w rodzinie realne jest jej funkcjonowanie w stabilnym systemie wartości i zachowanie przez nią godności.

W działaniach samorządu Powiatu Średzkiego szczególne znaczenie powinny mieć inicjatywy zabezpieczające sytuacje dziecka, które musiało opuścić rodzinę. Należy stawiać na opiekę rodzinną (rodziny zastępcze), a dopiero, gdy ta będzie niewystarczająca na instytucjonalną (domy dziecka). Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śląskiej prowadzi w tym zakresie przemyślaną politykę. Poza organizowaniem opieki w rodzinach zastępczych i udzielaniem im wsparcia, propaguje idee rodzicielstwa zastępczego.

Ubóstwo i bezrobocie, problemy zagrożenia marginalizacją i wykluczeniem społecznym

Pomimo ogólnego wzrostu poziomu dochodów i wydatków, corocznie coraz większy odsetek ludności znajduje się poniżej granic ubóstwa – zarówno opartych na miarach absolutnych, jak również relatywnych. Oznacza to, że coraz więcej rodzin nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb oraz że zwiększa się stopień zróżnicowania dochodowego w społeczeństwie. Długotrwałe ubóstwo wymusza zmianę stylu życia rodziny, powoduje wzrost poczucia beznadziejności i negatywnie wpływa na kierunek podejmowanych decyzji. Ograniczone możliwości zapewnienia potrzeb powoduje drastyczny spadek poziomu życia rodziny i może prowadzić do powstawania następnych niekorzystnych zjawisk: alkoholizmu, przemocy w rodzinie, osłabienia więzi rodzinnych czy przestępczości. Szczególne niepokojącym następstwem tego zjawiska jest dziedziczenie biedy i bezradności.

Łagodzeniem problemu ubóstwa zajmują się przede wszystkim jednostki organizacyjne pomocy społecznej funkcjonujące na poziomie gminnym, ale konieczne jest ich metodyczne i merytoryczne wsparcie w tych działaniach.

Problem ubóstwa częstokroć wiąże się z pozycją członków rodziny na rynku pracy, która to z kolei silnie wpływa na sytuację finansową gospodarstw domowych i relacje wewnątrz rodzin. Wśród problemów społecznych wymienianych przez respondentów w badaniach przeprowadzonych dla potrzeb strategii, czołowe miejsce zajmował kompleks

problemów wynikających z funkcjonowania członków rodzin na rynku pracy (relatywnie wysokie bezrobocie, przeprowadzana w zakładach pracy redukcja stanowisk pracy, niewielka powierzchnia terenów uzbrojonych pod inwestycje oraz niedostatecznie rozwinięta w regionie przedsiębiorczość). Nie tylko w subiektywnym odczuciu bezrobocie znalazło się wysoko w hierarchii problemów. Również obiektywne wskaźniki wskazują na wysoką rangę tego problemu – na koniec września 2013 r. stopa bezrobocia w Powiecie Średzkim wynosiła 13,2%, a brak pracy był pierwszym powodem korzystania z pomocy.

Odrębna kategoria problemów dotyczy poszczególnych grup społecznych, które z racji niekorzystnie toczących się kolei losu, czynników mniej lub bardziej zawinionych doświadczają szczególnie silnej ekspozycji na zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym. W Powiecie Średzkim można zidentyfikować m.in. następujące grupy znajdujące się w trudnej sytuacji: osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, dzieci z rodzin ubogich oraz dzieci i młodzież z ograniczonym dostępem do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Integracja tych grup wymaga wdrażania przemyślanych, kompleksowych programów, które będą uwzględniały specyfikę członków danej grupy.

Aktywność społeczna i obywatelska

W pośredni sposób na funkcjonowanie lokalnych społeczności wpływa kondycja i działalność organizacji pozarządowych oraz jakość kadr i służb pomocowych. Samorząd Powiatu Średzkiego powinien rozwijać współpracę z sektorem pozarządowym, aby móc w skuteczny sposób realizować nowatorskie rozwiązania i występować o fundusze wspomagające rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych. Nie należy równocześnie zapominać o dalszej profesjonalizacji służb publicznych, a w szczególności pracowników zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Ośrodkach Pomocy Społecznej, którzy powinni stać się liderami i animatorami rozwiązywania lokalnych problemów społecznych. Szkolenia, rozwój zawodowy i zwiększone nakłady na służby społeczne powinny zaowocować zwiększoną efektywnością zawieranych kontraktów socjalnych, programowanych i realizowanych projektów socjalnych, m.in. przy wykorzystaniu środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych posłużyły do opracowania założeń polityki Powiatu Średzkiego na lata 2014-2020. Zostały one przedstawione w części programowej strategii.

III. CZEŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Średzkiego na lata 2014-2020, jest następująca:

Powiat Średzki – miejsce godnego i bezpiecznego życia mieszkańców, dzięki systemowym działaniom podejmowanym we współpracy władz lokalnych i partnerów społecznych.

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Wśród tych ostatnich pogrubioną czcionką oznaczono te, które mają charakter priorytetowy.

Cel strategiczny 1.:

Wspieranie rodzin oraz zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu podstawowych funkcji oraz dzieciom pozbawionym opieki.
2. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, w tym dotkniętych niepełnosprawnością.
3. Pomoc wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo - wychowawcze.
4. Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Wspieranie rodzin biologicznych w środowisku zamieszkania oraz udzielanie im pomocy w przezwyciężaniu problemów, w tym opiekuńczo-wychowawczych i materialnych, w szczególności poprzez współpracę z gminnymi jednostkami pomocy społecznej.
2. Zintensyfikowanie i rozwijanie form pracy socjalnej z rodzinami; upowszechnianie funkcji asystenta rodzinnego i mediatora rodzinnego.
3. Zapewnienie rodzinom szerszego dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

4. Wdrażanie nowych metod pracy z rodzinami znajdującymi się w sytuacji kryzysowej, np. Konferencji Grupy Rodzinnej.
5. Opracowywanie i realizowanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
6. Kontynuowanie i zintensyfikowanie działań w zakresie propagowania idei rodzicielstwa zastępczego oraz rozwijanie zastępczej opieki rodzinnej poprzez stałe pozyskiwanie nowych rodzin zastępczych.
7. Zwiększenie liczby _żłobków i placówek przedszkolnych w Powiecie.
8. Propagowanie w Powiecie inicjatyw wspierających osoby samotnie wychowujące dzieci, m.in. Banku Godzin.
9. Wspieranie Narodowej Sieci Leczenia Zaburzeń Regulacji Emocji i Stresu Traumatycznego Dzieci i Młodzieży.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Podnoszenie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt (w tym komputerowy) i programy nauczania.
2. Zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego (pedagogicznego, psychologicznego, logopedycznego, terapeutycznego) dla dzieci i młodzieży.
3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży oraz organizowanie oferty edukacyjnej dla uczniów uzdolnionych.
4. Rozwijanie w gminach Powiatu sieci placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
5. Zwiększenie dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych m.in. poprzez tworzenie grup i klas integracyjnych, prowadzenie nauczania indywidualnego oraz likwidowanie barier architektonicznych.
6. Zapewnienie rodzinom dzieci niepełnosprawnych szerszego dostępu do poradnictwa.
7. Promowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz zwiększanie do nich dostępu.
8. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w Powiecie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, jednostek

pomocy społecznej i służby zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, Policji, organizacji pozarządowych i Kościoła.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Przyznawanie pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych pomocy pieniężnej (na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki) oraz rzeczowej (na zagospodarowanie).
2. Udzielanie pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych pomocy w uzyskaniu zatrudnienia.
3. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z dziećmi usamodzielnianymi oraz zapewnienie im dostępu do wsparcia psychologiczno-pedagogicznego.
4. Określenie potrzeb i ich zaspokojenie w zakresie mieszkań chronionych dla osób opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz możliwości ich zabezpieczenia; podejmowanie współpracy na tym polu z samorządami gminnymi.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.:

1. Zwiększenie w gminach Powiatu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
2. Zapewnienie w gminach Powiatu szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego dla rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.
3. Zintensyfikowanie w gminach Powiatu profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
4. Opracowanie i realizacja aktualnego powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
5. Kontynuowanie realizacji programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
6. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
7. Prowadzenie w gminach Powiatu poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
8. Powoływanie w gminach Powiatu zespołów interdyscyplinarnych ds. przemocy w rodzinie.

9. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w Powiecie Ośrodka interwencji kryzysowej.
10. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Starosta Powiatu, Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne Powiatu, w tym Powiatowy Ośrodek Rozwoju i Edukacji, placówki oświatowe szczebla ponadgimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Ośrodki pomocy społecznej, placówki przedszkolne, oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekunczo – wychowawcze wsparcia dziennego, żłobki, placówki służby zdrowia, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, Poradnia Rodzinna, Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu, Sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (powiatowy, gminne) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Efekty realizacji działań:

Sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju. W momencie wystąpienia kryzysu w rodzinie, system przyjmuje funkcje ratownicze i opiekuńcze, nie pozostawiając rodziny i dziecka z własnymi problemami. Wspiera on także osoby usamodzielniane. Efektem realizacji działań powinien być również sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych przez OPS-y wsparciem, w tym liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba opracowanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba rodzin zastępczych,
- liczba żłobków i placówek przedszkolnych,
- liczba nauczycieli doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe,
- liczba wyposażonych placówek oświatowych,
- liczba dzieci objętych wsparciem specjalistycznym,
- liczba przedsięwzięć służących wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży,
- liczba zajęć edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba świetlic oraz liczba dzieci z nich korzystających,
- liczba grup i klas integracyjnych oraz liczba osób do nich uczęszczających,
- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- liczba rodzin dzieci niepełnosprawnych korzystających z poradnictwa,
- liczba alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób z nich korzystających,
- liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów działających na rzecz rodziny i dziecka,
- liczba dzieci usamodzielnianych objętych pracą socjalną, wsparciem pieniężnym i rzeczowym oraz pomocą psychologiczno-pedagogiczną,
- liczba osób usamodzielnianych, którym udzielono pomocy w uzyskaniu zatrudnienia,
- liczba potrzebnych i dostępnych mieszkań chronionych,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej,
- liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie objętych pomocą w ramach ośrodków wsparcia,

- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba zespołów interdyscyplinarnych oraz liczba osób objętych ich oddziaływaniem,
- liczba osób objętych pomocą w ramach ośrodka interwencji kryzysowej,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Cel strategiczny 2.:

Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele operacyjne:

1. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy.
2. Pomoc ubogim, zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Udzielanie przez Powiatowy Urząd Pracy pomocy w znalezieniu pracy bezrobotnym i poszukującym pracy (w szczególności osobom młodym w wieku 18-34 lata i osobom powyżej 45 lat) poprzez pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe i informację zawodową oraz pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy.
2. Podejmowanie przez Powiatowy Urząd Pracy współpracy z gminami w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
3. Prowadzenie w gminach Powiatu pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, ubogimi i bezdomnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
4. Zmniejszanie skutków bezrobocia, ubóstwa i bezdomności poprzez przyznawanie i wypłacanie przez Powiatowy Urząd Pracy zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia oraz udzielanie przez Ośrodki Pomocy Społecznej pomocy finansowej, rzeczowej (w tym w postaci dożywiania) i w postaci schronienia z tytułu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności.
5. Tworzenie w Powiecie podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielnie socjalne, centra integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej).
6. Tworzenie w gminach Powiatu mieszkań socjalnych.

7. Dostosowywanie kierunków kształcenia w Powiecie do potrzeb lokalnego rynku pracy oraz promowanie, szczególnie wśród młodzieży, idei planowania rozwoju zawodowego.
8. Udzielanie przez Powiatowy Urząd Pracy pomocy pracodawcom w pozyskiwaniu pracowników poprzez pośrednictwo pracy oraz poradnictwo zawodowe i informację zawodową.
9. Promowanie Powiatu w celu pozyskania inwestorów mogących utworzyć nowe miejsca pracy; przygotowywanie terenów pod pozarolniczą działalność gospodarczą, oferowanie ulg podatkowych dla inwestorów.
10. Opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.
11. Opracowywanie i realizacja przez instytucje integracji i pomocy społecznej oraz rynku pracy projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Pracy.
12. Podnoszenie jakości obsługi osób bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy poprzez organizowanie szkoleń dla jego pracowników oraz zintegrowanie systemu informatycznego, pozwalającego w łatwy i szybki sposób pozyskać informacje o wolnych miejscach pracy oraz nawiązać kontakt z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu.
13. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych oraz z Kościołem.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014 - 2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Starosta Powiatu, Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne Powiatu, w tym placówki oświatowe szczebla ponadgimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Ośrodki pomocy społecznej, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska w Województwie Dolnośląskim, jadłodajnie, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (powiatowy, gminne) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Efekty realizacji celu:

Wzrost liczby osób zaktywizowanych. Wzrost liczby inwestorów tworzących nowe miejsca pracy. Podniesienie jakości usług świadczonych przez Powiatowy Urząd Pracy.

Wskaźniki monitoringowe:

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w Powiecie,
- liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy objętych różnymi formami wsparcia przez Powiatowy Urząd Pracy,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba działających podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba mieszkań socjalnych,
- liczba pracodawców, którym Powiatowy Urząd Pracy udzielił wsparcia,
- liczba nowych inwestorów,
- liczba nowych podmiotów gospodarczych,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba pracowników Powiatowego Urzędu Pracy objętych szkoleniami,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Cel strategiczny 3.:

Zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.

Cele operacyjne:

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.
2. Udzielanie przez Ośrodki Pomocy Społecznej pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym.
3. Rozwijanie środowiskowych form wsparcia osób starszych, w tym poprawianie dostępności i jakości usług opiekuńczych, zaspokajanie potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych m.in. poprzez organizowanie spotkań integracyjnych, tworzenie klubów seniora i dziennych domów pobytu, propagowanie Uniwersytetu III Wieku oraz innych form kształcenia i samokształcenia.
4. Podnoszenie jakości usług w funkcjonującym w Powiecie Domu Pomocy Społecznej.
5. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych oraz z Kościołem.
6. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze w codziennym życiu.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami niepełnosprawnymi.
2. Udzielanie przez Ośrodki Pomocy Społecznej pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym.
3. Zwiększanie udziału osób niepełnosprawnych w sporcie, kulturze i turystyce.
4. Rozwój i doposażenie istniejącej w Powiecie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.
5. Likwidowanie barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, w tym w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w obiektach użyteczności publicznej.
6. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do różnorodnych form poradnictwa specjalistycznego, w tym psychologicznego, prawnego i zawodowego.

7. Wspieranie pracodawców w tworzeniu i wyposażaniu stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych; wskazywanie im korzyści wynikających z zatrudnienia tych osób.
8. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w Powiecie spółdzielni socjalnej.
9. Rozwijanie oferty funkcjonujących w Powiecie Warsztatów Terapii Zajęciowej i Środowiskowego Domu Samopomocy.
10. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do informacji o prawach i uprawnieniach m.in. poprzez wykorzystanie sieci Internet.
11. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych oraz z Kościołem.
12. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących świadczyć pomoc osobom niepełnosprawnym.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Starosta Powiatu, Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne Powiatu, w tym Powiatowy Urząd Pracy, Dom Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Partnerzy w realizacji działań:

Ośrodki pomocy społecznej, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Środowiskowy Dom Samopomocy, Warsztaty Terapii Zajęciowej, placówki kulturalne i służby zdrowia, jednostki sportowo-rekreacyjne, lokalni pracodawcy, organizacje pozarządowe, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (powiatowy, gminne) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Efekty realizacji celu:

Zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym. Podniesienie jakości świadczonych im usług. Ułatwienie dostępu do informacji

o możliwych formach wsparcia. Zwiększenie liczby osób usprawnionych i zatrudnionych. Rozszerzenie wolontariatu.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi,
- liczba osób objętych ofertą klubów seniora i domów dziennego pobytu,
- liczba osób przebywających w Domu Pomocy Społecznej,
- czas oczekiwania na wolne miejsce w Domu Pomocy Społecznej,
- liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w sporcie, kulturze i turystyce,
- liczba osób korzystających z wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego,
- liczba pozyskanego sprzętu dla wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się,
- liczba osób niepełnosprawnych objętych poradnictwem specjalistycznym,
- liczba nowo utworzonych i wyposażonych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba osób zatrudnionych w ramach spółdzielni socjalnej,
- liczba osób objętych pomocą w ramach Warsztatów Terapii Zajęciowej i Środowiskowego Domu Samopomocy.
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- liczba wolontariuszy.

Cel strategiczny 4.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w Powiecie.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów.
2. Podejmowanie w Powiecie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie, turnieje).
3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w Powiecie.
4. Podejmowanie przez jednostki powiatowe i gminne oraz mieszkańców Powiatu współpracy z Policją, Prokuraturą Rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic i dróg gminnych, budowę przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Starosta Powiatu, Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne Powiatu, w tym placówki oświatowe szczebla ponadgimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Policja, Prokuratura Rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, ośrodki pomocy społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (powiatowy, gminne) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw, w tym przestępstw nieletnich,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno - informacyjnych,
- liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przestępczości,
- liczba alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób z nich korzystających,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,
- stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Cel strategiczny 5.:

Zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej.

Cele operacyjne:

1. Rozwój kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.
3. Rozwój ekonomii społecznej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Rozwijanie kadr pomocy społecznej w Powiecie i w gminach, m.in. poprzez zwiększenie liczby pracowników socjalnych zatrudnionych w OPS-ach do poziomu zgodnego z zapisami ustawy o pomocy społecznej.
2. Ustawiczne doszkalcenie kadr pomocy społecznej w Powiecie i w gminach (szkolenia, warsztaty, wizyty studyjne, superwizje) oraz zachęcanie do podjęcia specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego.
3. Świadczenie doradztwa metodycznego dla kierowników i pracowników jednostek pomocy społecznej z Powiatu.
4. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w Powiecie i w gminach wschodzących w jego skład poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.

5. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
6. Upowszechnianie informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przez sieć Internet.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Nawiązywanie i rozwijanie współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego (także na poziomie gminnym).
2. Wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet powiatu źródeł finansowania.
3. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w Powiecie inkubatora organizacji pozarządowych, którego celem będzie wszechstronne wsparcie organizacji pozarządowych, grup inicjatywnych prowadzących działalność prospołeczna oraz podmiotów ekonomii społecznej.
4. Zachęcanie mieszkańców Powiatu do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów
5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
6. Powołanie Powiatowej Rady Pożytku Publicznego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

Zapewnienie wsparcia w realizacji celów Partnerstwa na rzecz rozwoju ekonomii społecznej na terenie Powiatu Średzkiego a w szczególności:

- tworzenie optymalnych warunków dla powstawania i działalności podmiotów ekonomii społecznej,
- wzrost roli organizacji pozarządowych w Powiecie,
- rozwój wolontariatu.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2020

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Starosta Powiatu, Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Ośrodek Rozwoju i Edukacji, inne powiatowe jednostki pomocy społecznej.

Partnerzy w realizacji działań:

Ośrodki pomocy społecznej i inne gminne jednostki pomocy społecznej, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna, Partnerstwo na rzecz rozwoju ekonomii społecznej na terenie Powiatu Średzkiego, przedsiębiorstwa i osoby prywatne.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (powiatowy, gminne, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Efekty realizacji działań:

Profesjonalna kadra pomocy społecznej. Wysoka jakość świadczonych usług. Zróżnicowane formy współpracy z silniejszym sektorem pozarządowym. Większa aktywność mieszkańców Powiatu, wzrost świadomości własnych możliwości i potencjału (wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba pracowników socjalnych,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba osób, które ukończyły specjalizacje w zawodzie pracownika socjalnego,
- liczba nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba jednostek pomocy społecznej, które poszerzyły ofertę świadczonych usług oraz liczba nowo powstałych jednostek pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych, z którymi nawiązano współpracę,
- liczba wspieranych przez samorządy organizacji pozarządowych,

- liczba organizacji pozarządowych wspieranych przez inkubator organizacji pozarządowych,
- liczba inicjatyw społecznych,
- nowopowstałe podmioty ekonomii społecznej,
- liczba wolontariuszy.

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Średzkiego na lata 2014-2020 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śląskiej. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty zgodnie z harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawia się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem starosty, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz jednostek mu podległych.

Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem starosty.

Zespół oceniający strategię będzie ocenił poziom wdrożenia zapisów strategicznych, a następnie przygotuje raport monitoringowy. Zawarta w nim ocena skuteczności polityki społecznej prowadzonej w Powiecie przekazana będzie Staroście i Radzie raz na 2 lata, z propozycją aktualnych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców

Powiatu oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

3. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Średzkiego będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez radę i powinny stanowić załączniki do niniejszej strategii.

Załączniki do Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Średzkiego na lata 2014-2020 stanowią następujące programy:

- Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych,
- Program Współpracy Powiatu Średzkiego z Organizacjami Pozarządowymi.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Średzkiego na lata 2014-2020 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym i niższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w Powiecie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.